

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİNGÖL İL ÖZEL İDARESİ
2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	5
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	14
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	14
8.	EKLER.....	55

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1:	2017 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu.....	1
Tablo 2:	2017 Yılı Ödenekler Tablosu.....	1
Tablo 3:	2017 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	2
Tablo 4:	Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan 8 Finansman Kodundaki Ödenekler Tablosu.....	20
Tablo 5:	Devreden Ödenek Karşılığı Eksik Nakit Tablosu	25
Tablo 6:	Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan Cari Nitelikli Ödenekler Tablosu	29
Tablo 7:	Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan Köye Yönelik Hizmetlere İlişkin Olmayan Ödenekler Tablosu.....	30

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Bingöl İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2017 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Bingöl İl Özel İdaresinin 2017 yılı bütçesiyle 66.285.018,36-TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 86.923.220,74-TL 2016 yılından devreden ödenek, Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 120.338.586,94-TL ödenek ve 2017 yılında iptal edilen 3.826.418,89-TL ödenek ile birlikte 2017 yılı net bütçe ödenekleri toplamı 269.720.407,15-TL'ye ulaşmıştır.

Bingöl İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2017 yılı Gelir ve Gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2017 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

	Tahmini	Gerçekleşen
Vergi Gelirleri	4.916.000,00	78.992,74
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	6.180.000,00	414.131,81
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	0,00	117.358.703,11
Diğer Gelirler	46.415.000,00	55.991.007,41
Sermaye Gelirleri	8.774.018,36	0,00
TOPLAM Öz Gelir	66.285.018,36	56.484.131,96
TOPLAM Genel Gelir	66.285.018,36	173.842.835,07

Tablo 2: 2017 Yılı Ödenekler Tablosu

Bütçe ile Verilen Ödenek	Önceki Yılandan Devreden Ödenekler	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler	İptal Edilen Ödenek	Net Bütçe Ödenegi Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	Sonraki Yıla Devreden Ödenek
66.285.018,36	86.923.220,74	120.338.586,94	3.826.418,89	269.720.407,15	169.392.143,20	100.328.263,95

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçelerinde öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

Tablo 3: 2017 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

	Bütçe Tahmini	Gerçekleşen Gider
Personel Giderleri	11.401.700,00	46.157.583,62
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Gideri	800.350,00	2.076.740,76
Mal ve Hizmet Alım Gideri	22.260.724,56	47.653.736,55
Faiz Giderleri	0,00	312.643,43
Cari Transferler	2.523.432,80	1.083.255,35
Sermaye Giderleri	22.245.325,00	70.580.002,39
Sermaye Transferi	993.486,00	1.228.181,10
Yedek Ödenekler	5.700.000,00	0,00
Borç Verme	360.000,00	300.000,00
TOPLAM	66.285.018,36	169.392.143,20

Kurumun 2017 yılı Faaliyet Gideri 102.113.106,17-TL, Faaliyet Geliri 173.853.393,29-TL olup, Gelir Fazlası 71.740.287,12-TL olarak gerçekleşmiştir.

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bingöl İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun'la belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve mali raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Bingöl İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğüne gerçekleştirilmektedir.

2017 yılı denetimi kapsamında Bingöl İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay’a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” in 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı

icmal cetveli

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Bingöl İl Özel İdaresinin İller Bankası Anonim Şirketindeki Ortaklık Payının Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Gerçek Değeri ile Görülmemesi.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Ortaklık yapısı ve sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinde;

“(1) Bankanın ortakları il özel idareleri ve belediyelerdir.

(2) Bankanın sermayesi 9.000.000.000 (dokuz milyar) Türk Lirasıdır. Bu sermaye Bakanlar Kurulu kararı ile beş katına kadar artırılabilir.

(3) Sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine aşağıdaki kaynaklar eklenir:

a) 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası

tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarlar.

b) Bankanın vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşüldükten sonraki yıllık safi kârından yüzde otuz oranında ayrılacak pay.

c) Diğer mevzuat hükümleri ile Banka sermayesine aktarılması uygun görülen paralar ile sermayeye eklenmek üzere yapılacak her türlü yardım ve bağışlar.” denilmektedir.

6107 sayılı Kanun'un bu hükümleri uyarınca Bingöl İl Özel İdaresi İller Bankası Anonim Şirketinin doğal ortağıdır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabını açıklayan “Hesabın niteliği” başlıklı 178'inci maddesinde;

“(1) Bu hesap, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılır.” denildiğinden 6107 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi hükmünce İller Bankasının ortakları arasında sayılan Bingöl İl Özel İdaresinin, İller Bankası Anonim şirketinin sermayesine iştirak edilmiş olan ortaklık payının 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında görülmesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 178'inci maddesi gereğidir.

İller Bankası Anonim Şirketinin resmi web sitesinden, kurumun yetkililerine tanımlanmış kullanıcı bilgileri ile ulaşılan kayıtlara göre, 2007 yılından itibaren 2017 yılı sonuna kadar İller Bankası Anonim Şirketinin sermayesine katılım payı olarak Bingöl İl Özel İdaresinin Genel Bütçe vergi gelirlerinden alacağı paydan 5.597.573,24-TL kesinti yapılmıştır. Dolayısıyla Bingöl İl Özel İdaresinin 2017 yılı sonunda düzenlenen mali tablolarında 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 5.597.573,24-TL tutarında iştirakinin görülmesi gerekmektedir. Ancak 2017 yılı sonunda düzenlenen mali tablolarda 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında İller Bankası Anonim Şirketindeki ortaklık payı için 4.929.523,60-TL tutarında kayıt yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısı ile ödenen ancak muhasebe kayıtlarına alınmayan 668.049,64-TL tutarında sermaye katılım payı bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Bingöl İl Özel İdaresinin yılsonunda düzenlenen mali tablolarında, İller Bankası Anonim Şirketinin sermayesine iştirak edilmiş olan 668.049,64-TL tutarındaki ortaklık payının da 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında

gösterilmesi ve muhasebe kayıtlarının da gerçeğe uygun hale getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle yıl sonunda düzenlenen mali tablolarda, İller Bankası Anonim Şirketinin sermayesine ortaklık payının, 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında gösterilmesine dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bingöl İl Özel İdaresinin İller Bankası Anonim Şirketindeki ortaklık payına ilişkin güncellemelerin yapılarak, bulguda belirtildiği şekilde gerçek değeri ile muhasebe kayıtlarına alınacağı ve yılsonunda mali tablolara yansıtılacağı ifade edilmiştir. Ancak İller Bankası Anonim Şirketindeki ortaklık payına ilişkin güncellemenin ve muhasebe kaydının 2017 yılı içerisinde yapılamaması nedeniyle 2017 yılı mali tablolarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

BULGU 2: Bingöl İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılması Gereken Envanter ve Değerleme İşlemlerinin Tamamlanmaması ve İlgili Hesaplara Kaydının Yapılmaması Nedeniyle Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Bilgi Sunamaması.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslarla ilgili olarak 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır. 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olan bu Yönetmelik 02.10.2006 tarih ve 26307 no.lu Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak 2006 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede yönetmelikte öngörülen kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazların miktar ve cins olarak kayıt altına alınması ile ilgili işlemler tamamlanamamıştır. Ayrıca kayıt altına alınan taşınmazların sadece bir kısmı ilgili varlık hesaplarında kayıt altına alındığından kamu idareleri mali tablolarının taşınmazlar hakkında tam ve doğru bilgi sunması da sağlanamamıştır.

Bu durum nedeniyle Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in bazı maddeleri 03.06.2014 tarih 2014/6455 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değiştirilmiştir.

Buna göre Yönetmelik'in değişik 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; “*taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan*

yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.” hükmü getirilmiştir.

Yine söz konusu 5’inci maddeye getirilen ek ikinci fıkrada da kayıt işlemlerinde esas alınacak değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. Buna göre tapuda kayıtlı taşınmazlardan maliyeti belirli olanların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değeri, bu iki değeri belli olmayanlar ile fıkrada sayılan diğer taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Taşınmaz kayıtları bu şekilde yapıldıktan sonra bu kayıtlar muhasebe birimlerine gönderilerek ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi sağlanacaktır. Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 187’nci maddesinde maddi duran varlıkların hesaba alınması ile ilgili işlemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Kamu idarelerince taşınmazların envanterinin yapılmasına tüm taşınmazların tespiti ile başlanması gerekmektedir. Ancak taşınmazın tapudaki kayıtları ile mevcut kullanım şeklinde farklılıklar olabilmektedir. Örneğin tapuda arsa olarak kayıtlı bir taşınmazın üzerine okul inşa edildiği halde kayıtlara bu durum yansımamış olabilmektedir. Tapu kayıtları ile mevcut kullanım şekillerinin uyumlu hale getirilmesi işlemi cins tashihi olarak nitelendirilmekte olup, bu işlem kamu idarelerinin başvurusu üzerine tapu idarelerince gerçekleştirilmektedir. Ancak burada imar ve iskân izni ile ilgili sorunların yanı sıra ciddi bir harç bedeli ödenmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Harç bedeli ödenmesi konusunda kamuya bu kapsamda bir muafiyet sağlanmadığı için de bu zorunluluklar yerine getirilememektedir.

Bu konudaki sorunun çözülebilmesi için Yönetmelik’in “Cins Tashihihlerinin Yapılması” başlıklı 10’uncu maddesinin 1’inci fıkrasında aynen “*Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır.*” hükmü getirilmiştir. Bu hükümlerle cins tashihi işlemleri tapu kayıtlarından bağımsız hale getirilmiş ve taşınmazların kamu idarelerince mevcut kullanım şekliyle kaydının yapılarak mali tablolarında gösterilmesine öncelik verilmiştir. Böylece kamu idarelerinin tapu kayıtları bakımından cins tashihi ile ilgili işlemleri daha sonra yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Kamu taşınmazlarının kayda alınmasıyla ilgili kriterler bu şekilde olmakla birlikte yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.06.2014 ile tüm işlemlerin yerine getirilmesi için tanınan süre olan 31.12.2016 tarihine kadar olan geçiş sürecinde de idarelere yapılması gereken

bazı görevler verilmiştir.

Buna göre söz konusu Yönetmelik'in "Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesi ile mevcut taşınmazların kaydında esas alınacak değerlerle ilgili geçici düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan düzenlemede;

"(1) Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınuncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/09/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 01/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2)Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2016 tarihine kadar tamamlanır." denilmektedir.

Düzenleme ile ilgili ayrıntılı açıklamaya Muhasebat Genel Müdürlüğünün 25.07.2014 ve 16.09.2014 tarihinde yayınlanan "Taşınmaz Envanteri" konulu genel yazılarında yer verilse de birçok kamu idaresi tarafından 01.10.2014 tarihi itibarıyla yapılması gereken işlemler yapılamamıştır.

Sonuçta kamu idarelerince 31.12.2016 tarihine kadar tüm taşınmazların tespiti, mevcut kullanım şekliyle kayda alınması, maliyet, rayiç ya da iz bedellerinin tespiti ile muhasebe birimlerince ilgili varlık hesaplarına kayıt ve güncelleme işlemlerinin tamamlanması gerekmekte iken 17.03.2017 tarih ve 30010 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan 06.02.2017 tarih ve 2017/9854 no.lu Bakanlar Kurulu Kararı ile mezkûr yönetmeliğin geçici 1'inci maddesinin 2'inci fıkrasında yer alan 31.12.2016 ibaresi 31.12.2017 şeklinde değiştirilmiş ve 01.01.2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu madde metni *"(2) Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken*

işlemler 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanır.” şeklinde olup, ek süre yönetmeliğin sadece 5’inci maddesinde yer alan taşınmazların değer tespiti ile ilgili işlemler için verildiğinden taşınmazların mevcut kullanım şekliyle kayda alınması ve varlık hesaplarına kaydedilmesinin tamamlanmış olması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan ve 31.12.2017 tarihinde de halen yürürlükte olan Yönetmelik hükümleri uyarınca Bingöl İl Özel İdaresinde şu hususlar tespit edilmiştir.

Mali Hizmetler Müdürlüğünce muhasebe kayıtlarına toplam 412.643.212,50-TL tutarında taşınmaz kaydı yapıldığı, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğünce hazırlanan Taşınmaz İcmal Cetvelinde ise toplam 152.935.934,50-TL tutarında taşınmaz kaydının bulunduğu, ancak, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü kayıtlarında bulunup Mali Hizmetler Müdürlüğünce muhasebe kayıtlarına alınmayan 143.632.056,19-TL tutarında, Mali Hizmetler Müdürlüğü muhasebe kayıtlarında bulunup İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü kayıtlarında yer almayan toplam 403.339.334,19-TL tutarında, taşınmazların bulunduğu, ayrıca, taşınmazlar konusunda fiili durum ile kaydi durumun birbiri ile uyumsuz olduğu, tespit edilmiştir.

Ayrıca İl Milli Eğitim, İl Sağlık, İl Gençlik Hizmetleri ve Spor, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri gibi diğer kurumlar adına inşaatları yapılan ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilen okul, spor salonu, kültür merkezi, sağlık ocağı gibi binaların Bingöl İl Özel İdaresi muhasebe kayıtlarına alındığı, tespit edilmiştir. Oysa bu binalara ait inşaatlar tamamlandıktan sonra binaların ilgili İl Müdürlüklerine teslimi yapılmalı, aynı zamanda Bingöl İl Özel İdaresi muhasebe hesaplarından fiilen teslimi yapılan binalar düşülmeli, diğer yandan ilgili İl Müdürlüklerinin, fiilen teslim aldıkları binaları muhasebe kayıtlarına almaları konusunda yazı ile bilgilendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Bu tespitler ışığında Bingöl İl Özel İdaresine ait taşınmazların 31.12.2017 tarihi itibari ile envanterinin tamamlanmadığı, mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydının ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesinin sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda kamu idaresinin 2017 yılı kesin mizan ve bilançosunda yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabında yer alan tutarlarla ilgili hatalı durum devam etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle İl Özel İdaresine ait taşınmazların envanterlerinin tamamlanmasına ve mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydına ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesine dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bingöl İl Özel İdaresine ait taşınmazların envanterinin henüz tamamlanmadığı, mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydının ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesinin sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda kamu idaresinin 2017 yılı mali tablolarında yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabında yer alan tutarlarla ilgili hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 3: Bingöl İl Özel İdaresinin Sermaye İştirakinin Bulunduğu Organize Sanayi Bölgesindeki Ortaklık Payı ile Bingöl İş Geliştirme Ltd. Şirketi, Bingöl Betonsan Anonim Şirketi ve Bingöl Yem, Süt ve Besicilik Anonim Şirketinin Ortaklık Paylarının Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına Kaydedilmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı "Hesabın niteliği" başlıklı 181'inci maddesinde; "*Bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır.*" denilmekte, 182'inci maddesinde Hesaba ilişkin işlemler, 183'üncü maddesinde de Hesabın işleyişi açıklanmaktadır.

Bingöl İl Özel İdaresinin, Bingöl Organize Sanayi Bölgesine %40 hisse oranıyla, Bingöl İş Geliştirme Ltd. Şirketine % 70 hisse oranıyla, Bingöl Betonsan Anonim Şirketine % 83 hisse oranıyla ve Bingöl Yem, Süt ve Besicilik Anonim Şirketine % 99,97 hisse oranıyla iştirak ettiği tespit edilmiştir. Ancak Bingöl İl Özel İdaresince, hissese oranında ilgili şirketler ile Organize Sanayi Bölgesine yatırılan sermaye tutarlarının tam ve doğru bir şekilde muhasebeleştirilmediği, bu tutarların bazen giderler hesabına ilgili yılın gideri olarak kaydedildiği, bazen de 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar hesabına kaydedildiği görülmüştür. Ayrıca, Organize Sanayi Bölgesi ile ortak olunan şirketlerin mali tabloları ile Bingöl İl Özel İdaresinin mali tabloları ve muhasebe kayıtları karşılaştırıldığında, tablolardaki tutarların birbirleri ile uyumsuz olduğu anlaşılmıştır.

Dolayısı ile 2017 yılı sonunda düzenlenen mali tablolarda, Bingöl İl Özel İdaresinin sermaye iştirakinin bulunduğu Organize Sanayi Bölgesindeki ortaklık payı ile Bingöl İş Geliştirme Ltd. Şirketi, Bingöl Betonsan Anonim Şirketi ve Bingöl Yem, Süt ve Besicilik Anonim Şirketinin ortaklık paylarının, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına tam ve doğru bir biçimde kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; özetle İl Özel İdaresinin sermaye iştirakinin bulunduğu Organize Sanayi Bölgesindeki ortaklık payı ile Bingöl İş Geliştirme Ltd. Şirketi, Bingöl Betonsan Anonim Şirketi ve Bingöl Yem, Süt ve Besicilik Anonim Şirketinin ortaklık paylarının, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına tam ve doğru biçimde kayıt edilmesine özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bingöl İl Özel İdaresinin Organize Sanayi Bölgesindeki ortaklık payı ile Bingöl İş Geliştirme Ltd. Şirketi, Bingöl Betonsan Anonim Şirketi ve Bingöl Yem, Süt ve Besicilik Anonim Şirketinin ortaklık paylarının tespitinin yapılarak, muhasebe kayıtlarına alınması hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır.

Ancak sermaye iştirakinin bulunduğu Organize Sanayi Bölgesindeki ortaklık payı ile Bingöl İş Geliştirme Ltd. Şirketi, Bingöl Betonsan Anonim Şirketi ve Bingöl Yem, Süt ve Besicilik Anonim Şirketinin ortaklık paylarına ilişkin tutarların, 2017 yılı içerisinde tespitinin yapılmaması ve muhasebe kayıtlarının tamamlanmaması sonucu 2017 yılı mali tablolarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

BULGU 4: Kullanılan Kredilere İlişkin İller Bankası Kayıtları ile Bingöl İl Özel İdaresinin Banka Kredileri Hesaplarındaki Kayıtlarının Uyumsuz Olması.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 300 Banka Kredileri Hesabı “Hesabın Niteliği” başlıklı 232’nci maddesinde;

“(1) Bu hesap, kurumca banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli kredilere ilişkin tutarlar ve bu tutarlara eklenen kur farkları ile 400-Banka Kredileri Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılır.”

400 Banka Kredileri Hesabı “Hesabın Niteliği” başlıklı 301’inci maddesinde ise;

“(1) Bu hesap, kurumun banka ve diğer finans kuruluşlarına olan vadesi bir yıldan fazla borçlarının izlenmesi için kullanılır.” hükümleri yer almaktadır.

İller Bankası Anonim Şirketinin resmi web sitesinden, kurumun yetkililerine tanımlanmış kullanıcı bilgileri ile ulaşılan kayıtlara göre, 31.12.2017 tarihi itibari ile Bingöl İl Özel İdaresinin İller Bankasına 2.213.118,54-TL tutarında kredi borcu olduğu tespit edilmiştir.

Ancak Bingöl İl Özel İdaresi 2017 yılı Bilançosu incelendiğinde, 300/400-Banka

Kredileri Hesaplarının alacak kalanları toplamının 1.849.111,69-TL olduğu görülmüştür. Kullanılan kredilere ilişkin olarak kurumlar arasında 364.006,85-TL tutarında muhasebe kaydı farkı bulunmaktadır.

Bingöl İl Özel İdaresinin İller Bankası işlemlerine ait muhasebe kayıtları incelendiğinde ise bazı muhasebe kayıtlarının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun yapılmadığı, dolayısı ile 300/400 Banka Kredileri Hesabının doğruyu yansıtmadığı sonucuna varılmıştır.

Dolayısı ile Bingöl İl Özel İdaresinin banka kredileri hesaplarındaki kayıtlarının İller Bankası kayıtlarına göre Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun olarak düzeltilmesi ve her iki kurumun kayıtlarının birbirleri ile uyumlu hale getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle İl Özel İdaresi banka kredileri hesaplarındaki kayıtların İller Bankası kayıtlarına göre Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun olarak düzeltileceği ve her iki kurumun kayıtlarının birbirleri ile uyumlu hale getirileceği ifade edilmektedir.

Sonuç olarak Bingöl İl Özel İdaresinin banka kredileri hesaplarındaki kayıtlarının, kullanılan kredilere ilişkin İller Bankası kayıtlarına göre Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun olarak düzeltilmesi ve her iki kurumun kayıtlarının birbirleri ile uyumlu hale getirilmesi gerektiği hususunda İdare ile görüş birliğine varılmış olup bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının Kullanılmaması.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı-Hesabın Niteliği" başlıklı 168'inci maddesinde; "*Verilen depozito ve teminatlar hesabı, kamu idarelerince, bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılır.*" hükmü yer almaktadır.

Bingöl İl Özel İdaresinin 2017 yılı hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucu İl Özel İdaresine ait elektrik, doğalgaz ve su abonelikleri ile diğer idarelere ait elektrik abonelikleri için Bingöl İl Özel İdaresince ödenen güvence bedellerinin, 226 Verilen Depozito ve Teminatlar

Hesabına kaydedilerek takibinin yapılması gerekirken, 630 Giderler Hesabı ile giderleştirildiği ve takibinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Ancak elektrik, doğalgaz ve su aboneliklerine ait güvence bedellerinin 630 Giderler Hesabı yerine 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilmesi, verilen depozito ve teminatların takibinin bu hesaptan yapılması ve mali tablolarda 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının yer alması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle elektrik, doğalgaz ve su abonelikleri için ödenen güvence bedellerinin, 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilerek takip edilmesi hususuna dikkat edileceği ifade edilmektedir.

Sonuç olarak Elektrik, doğalgaz ve su aboneliklerine ait güvence bedellerinin, 630 Giderler Hesabı yerine 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilmesi, verilen depozito ve teminatların takibinin de bu hesaptan yapılması hususunda İdare ile görüş birliğine varılmıştır.

Ancak, elektrik aboneliklerine ait 39.946,44-TL tutarındaki, doğalgaz aboneliklerine ait 160.000,00-TL tutarındaki ve su aboneliklerine ait 10.000,00-TL tutarındaki güvence bedelleri 2017 yılı muhasebe kayıtlarında yer almamakta ve 2017 yılı mali tablolarındaki 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına ait 209.946,44-TL tutarındaki hata devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bingöl İl Özel İdaresinin 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali tablolarının, Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde yer alan hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: 2017 Yılı Bilançosunda Yer Alan Taşınır Hesaplarına Ait Tutarlar ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvellerindeki Bu Hesaplara Ait Tutarların Uyumsuz Olması

28.12.2006 tarih ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin;

Tanımlar başlıklı 4'üncü maddesinde tüketim malzemeleri, makine ve cihazlar ile demirbaşlar taşınır olarak tanımlanmış, belge ve cetveller başlıklı 10'uncu maddesinde ise taşınır yönetim hesabını oluşturan cetvellere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in taşınırların kaydı başlıklı 12'nci maddesinde ise; *”(1) Kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır.*

(2) Bu çerçevede;

a) Önceki yıldan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırlar,

b) Taşınırlardaki kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmalar,

c) Sayım sonucunda ortaya çıkan fazlalar, miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edilir.” denilerek, kamu idarelerinin bütün taşınırlarını kayıt altına alarak takip etmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Adı geçen Yönetmelik'in, kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu başlıklı 13'üncü maddesinde; Taşınırların, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hallerinde ne şekilde çıkış kaydedileceği ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

Bahsi geçen Yönetmelik'in, taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi başlıklı 30'uncu maddesinde; Maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlara ilişkin işlemlerin muhasebe birimine gönderilmesinin zorunlu olduğu, muhasebe yetkililerinin ise kendilerine gönderilen taşınır işlemlerine uygun olarak muhasebe kayıtlarını tutması gerektiği, taşınır mal yönetim hesabı başlıklı 34'üncü maddesinde ise; Taşınır kayıt ve işlemlerinin usulüne uygun yapılıp yapılmadığının harcama yetkilisi tarafından kontrol edileceği, taşınır mal yönetim hesabının denetime esas olmak üzere taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri itibarıyla hazırlanacağı, ayrıca taşınır kontrol yetkilisince taşınırların kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğunun kontrol edilerek imzalanacağı ifade edilmektedir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin, muhasebe yetkililerinin taşınır hesabına ilişkin görev ve sorumlulukları başlıklı 8'inci maddesinde de; *“(1) Taşınır işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine dayanılarak çıkarılmış ilgili muhasebe düzenlemeleri ve bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde muhasebe yetkilileri tarafından yapılır.*

(2) Muhasebe yetkilileri, harcama birimlerince hazırlanan Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelinde gösterilen tutarların muhasebe kayıtlarıyla uygunluğunu kontrol ederek onayladıktan sonra, harcama yetkilisine göndermekle görevli ve sorumludurlar.

(3) Muhasebe yetkililerinin bu Yönetmelikteki görevleriyle ilgili sorumlulukları, taşınır işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtlarının, dayanağı belgelere uygunluğu ile harcama birimlerince hazırlanan Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvellerini inceleyip onaylayarak harcama yetkilisine vermekle sınırlıdır. “

hükümleri yer almaktadır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin söz konusu hükümleri uyarınca tüketim malzemeleri, makine ve cihazlar ile demirbaşlara ilişkin taşınır yönetim hesabı ile muhasebe kayıtlarının birbirleri ile uyumlu olması gerekmektedir.

Ancak, Bingöl İl Özel İdaresi 2017 yılı Bilançosu ile Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinde sayılan İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelleri karşılaştırıldığında;

150 İlk Madde ve Malzemeler hesabında bilançoda 2.310.709,39-TL tutarında kayıt varken idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetvelinde 2.288.155,76-TL tutarında kayıt bulunduğu ve her iki kayıt arasında 22.553,63-TL,

253 Tesis, Makine ve Cihazlar hesabında bilançoda 13.551.657,52-TL tutarında kayıt varken idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetvelinde 13.571.446,78-TL tutarında kayıt bulunduğu ve her iki kayıt arasında 19.789,26-TL,

255 Demirbaşlar hesabında bilançoda 1.562.122,67-TL tutarında kayıt varken idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetvelinde 1.489.390,93-TL tutarında kayıt bulunduğu ve her iki kayıt arasında 72.731,74-TL,

fark olduğu görülmektedir.

Dolayısı ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelleri ile 2017 yılı Bilançosunda yer alan, 150 İlk Madde ve Malzemeler, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar ve 255 Demirbaşlar hesaplarında tutarsızlıklar bulunması nedeniyle Bingöl İl Özel İdaresinin 2017 yılı Bilançosunun ilgili hesaplarının doğruyu yansıtmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 2017 yılı bilançosunda yer alan taşınır hesaplarına ait tutarlar ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetvellerindeki söz konusu taşınır hesaplarına ait tutarlardaki uyumsuzluğun yılsonunda düzeltileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bingöl İl Özel İdaresinin taşınır kayıtları ile söz konusu taşınırlara ilişkin muhasebe hesapları arasındaki uyumsuzluğun, taşınırların fiili durumuna göre düzeltilmesi hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak 2017 yılı içerisinde hataların tespit edilerek muhasebe kayıtlarının düzeltilmemesi sonucu 2017 yılı mali tablolarında 150 İlk Madde ve Malzemeler, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar ve 255 Demirbaşlar Hesapları gerçek durumu yansıtmamaktadır.

BULGU 2: 3213 Sayılı Maden Kanunu'na Göre Hesaplanan Devlet Hakkı ve Özel İdare Payının İl Özel İdaresi Tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğü Nezdinde Takip Edilmemesi.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde Devlet Hakkı "*Maden istihracı ile sağlanacak gelirden devlet payına düşen kısım*" şeklinde tanımlanmıştır. 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 16'ncı maddesine göre, aynı Kanun'un 2'nci maddesinde belirtilen I-a grubu madenler (İnşaat ile yol yapımında kullanılan ve tabiatta doğal olarak bulunan kum ve çakıl) için maden alanları il özel idaresince ihale edilerek işletme ruhsatı verilmektedir. I-a Grubu hariç diğer madenler için Maden İşleri Genel Müdürlüğüne işletme ruhsatı verilebilmektedir. I-a grubu madenlerden alınacak devlet hakkının takibi işletme ruhsatını veren il özel idarelerince yapılabilmektedir.

I-a Grubu dışındaki madenler ile ilgili olarak Maden Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre Maden İşleri Genel Müdürlüğüne, ruhsat verdiği madenlerle ilgili olarak ruhsat sahiplerince her yıl Nisan ayının sonuna kadar satış bilgi formu verilmesi, satış bilgi formundaki hasılatlara göre de söz konusu 14'üncü maddede saptanan oranlara göre bulunacak "Devlet Hakkı"nın her yıl Haziran ayı sonuna kadar ruhsat sahipleri tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne ya da ilgili idarelere yatırılması gerekmektedir. Yine aynı Kanun'un 14'üncü maddesine 10.06.2010 tarih ve 5995 Sayılı Kanunla getirilen ek fıkrada; "*Ruhsat sahibi*

tarafından yatırılan Devlet hakkının % 25'i il özel idare payı olarak ruhsatın bulunduğu ilin özel idaresine, % 25'i ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına, % 50'si de Hazine hesabına yatırılır.” denilerek madenlerden sağlanacak “Devlet Hakkı”nın kamu gelirleri olarak nasıl pay edileceği açıklanmıştır.

Bu açıklamalardan hareketle il sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı üzerinden il özel idaresi payı olarak tahsil edilmesi gereken tutarların Maden İşleri Genel Müdürlüğünün bilgisinde olduğu, dolayısıyla il özel idaresi payı olarak tahsil ve takibi yapılması gereken maden gelirlerine ilişkin bilginin Maden İşleri Genel Müdürlüğünden temin edilerek idarece takibinin ve tahsilatının yapılması gerektiği açıktır.

Devlet hakkı kapsamındaki il özel idaresi paylarının tespiti için ilgili listelerin temini maksadıyla 2017 yılı ile ilgili olarak Bingöl İl Özel idaresi tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne hitaben herhangi bir yazı yazılmadığı görülmüştür. Bingöl İl Özel İdaresinin maden payı alacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğünden devlet hakkı tahakkuk listesi istenmemesi nedeniyle herhangi bir tahakkuk kaydı yapılmamıştır. Sadece Özel İdare hesabına bazı firmalarca yatırılan devlet hakları muhasebeleştirilmiştir.

Dolayısıyla il sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı paylarına ilişkin takip, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin yapılmaması nedeniyle Bingöl İl Özel İdaresinin devlet hakkı payı alacağından tahsil edilmesi gereken tutarların tespit edilemediği, mali tablolarda madenlere ilişkin devlet hakkı paylarına ait bilgilerin doğruyu yansıtmadığı ve bu payların ilgili yılı içerisinde takibinin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 3213 Sayılı Maden Kanunu'na göre hesaplanan devlet hakkı ve özel idare payının İl Özel İdaresi tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğü nezdinde takibinin sağlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak İl sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı paylarına ilişkin takip, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin yapılmaması nedeniyle Bingöl İl Özel İdaresinin devlet hakkı payı alacağından tahsil edilmesi gereken tutarların tespit edilemediği, mali tablolarda madenlere

ilişkin devlet hakkı paylarına ait bilgilerin doğruyu yansıtmadığı ve bu payların ilgili yılı içerisinde takibinin yapılması gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak söz konusu paylara ilişkin tutarlar 2017 yılı mali tablolarında yer almamakta ve hata devam etmektedir.

Kamu idaresinin 3213 Sayılı Maden Kanunu'na göre hesaplanan devlet hakkı ve özel idare paylarının Maden İşleri Genel Müdürlüğü nezdinde takibinin sağlanacağını beyan etmesi nedeniyle bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı Maddesi Kapsamında Bakanlık ve Merkezi İdare Kuruluşlarınca İl Özel İdarelerince Gerçekleştirilmek Üzere Aktarılan Yatırım Ödeneklerinin Tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılması.

5302 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde;

“(Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 md.; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe imkanları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkraya göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılacak ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir.”

hükmü yer almaktadır.

2017 yılı Yatırım Programı ile 2017 yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar'ın 20'nci maddesinin 4'üncü fıkrasında; *“Yerel ve bölgesel nitelikli yatırımların uygulamalarında koordinasyonu güçlendirmek, etkinliği artırmak ve yerel kurumsal kapasitenin gelişimini sağlamak amacıyla merkezi kamu idareleri, projenin mahiyeti uygun düştüğü ölçüde, yatırım uygulamalarının 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6'ncı maddesi hükümleri gereğince gerçekleştirilmesine öncelik verir.”* denilmektedir.

Bu hükümler kapsamında bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarının kamu yatırım programında yer alan projelerine ait yatırımları için bütçelerinde ayrılan ödenekler, il özel idarelerine aktarılmakta ve bu ödenekler karşılığı hizmetler de il özel idaresinin tabi olduğu mevzuat kapsamında ihalesi yapılarak gerçekleştirilmektedir. Her iki düzenlemede de yatırım ödeneklerinin tekrar Köylere Hizmet Götürme Birlikleri'ne (KHGB) aktarılmasına izin veren bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, KHGB'lerine İl Özel İdarelerince sadece 5355 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde sayılan hizmetlere ait ödenekler aktarılabileceğinden, madde metninde sayılmayan yatırımlara ait ödeneklerin merkezi idare kuruluşlarınca doğrudan KHGB'lerine aktarılması da mümkün görülmemektedir.

2017 yılı yatırım programında yer alan bakanlık ve merkezi idare kuruluşlarına ait projelere ayrılan yatırım ödeneklerinden 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesi hükümleri kapsamında gerçekleştirilmesi için aktarılan ve aşağıdaki listede yer alan 28.544.274,56-TL tutarındaki ödeneğin, Bingöl İl Özel İdaresince tekrar KHGB'lerine aktarılmasının mevzuata uygun olmadığı, bu aktarmalarla 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu dışında kalan bir alan olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 4: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan 8 Finansman Kodundaki Ödenekler Tablosu

Tarihi	Yevmiye No	İlçesi	Açıklama	Tutarı (TL)
07.02.2017	339	Merkez	J.K.K.Lığına Bağlı Mer.İçin Fiziki Güvenlik Tedbirler Alınması Ve Yolçatı Atapark,Ağaçeli J.Krk.Klıklarına Çevre Emniyet Tedbir Duvarı 1 Nolu Hakediş Ödemesi	398.896,88
07.02.2017	342	Merkez	Merkez Tekstilkent Trafo Ve Çevre Aydınlatma Yapım İşi (2 Nolu Hakediş) İçin Ödenek Gönderilmesi	98.211,22
09.02.2017	371	Yayladere	2015 Yılı Temel Eğitim Kurumları Programında Yer Alan Yayladere İlk Ve Ortaokulu (10 Derslik) Proje Hizmet Alım İşi İçin Ödenek Aktarılması	21.240,00
20.02.2017	520	Adaklı	Adaklı Anadolu Lisesi Tıp Spor Salonu Yapım İşi Tasfiye Kesin Hak Ediş Ödemesi	396.663,75
20.02.2017	529	Merkez	Merkez Jandarma Komutanlığına Bağlı Birliklerde Fiziki Güvenlik Tedbirlerinin Alınması Yapımı İçin Ödenek Aktarılması	496.350,22
21.02.2017	540	Karlıova	Öğretmen Evi Pencereleri Ve İç Donanım Malzemesi Alımı	38.438,26
21.02.2017	543	Karlıova	Öğretmen Evi Pencereleri Ve İç Donanım Malzemesi Alımı	24.072,00
07.03.2017	719	Karlıova	Karlıova Öğretmenevi Mutfağına Mutfak Dolabı Ve	55.793,88

			Mutfak Eşyası Alım İşİ İçin Ödenek Aktarılması	
07.03.2017	720	Karlıova	Karlıova Öğretmenevi Mutfak Ve Kafeterya İçin Ödenek Aktarılması	58.329,76
21.03.2017	904	Karlıova	Karlıova İlçesi Öğretmenevi Binasına Demirbaş Eşya Ve Mefruşat Alımı İşİ	253.965,50
18.04.2017	1317	Genç	Genç İlçesi Bünyesinde Bulunan İlköğretim Okullarında Kullanılmak Üzere İhtiyaç Duyulan Elektrik Malzemesi Alım İşİ İçin Ödenek Aktarılması	6.950,00
08.05.2017	1545	Karlıova	Karlıova İlçesi Öğretmenevi Elektronik Büro Malzemesi İçin Mal Alımı İşlemlerinde Kullanılmak Üzere Ödenek Aktarılması	266.072,30
22.05.2017	1721	Karlıova	Karlıova İlçesi Öğretmenevi Elektronik Büro Malzemesi İçin Mal Alımı İşlemlerinde Kullanılmak Üzere Ödenek Aktarılması	29.888,07
07.06.2017	1972	Genç	Genç İlçesi Merkez Özel Tıp Jandarma Karakol Komutanlığı Uzman Erbaş Yatakhane Projesine Ait Yapılacak Jeolojik-Jeoteknik Etüdü Hizmet Alım İşİ)	16.461,00
09.06.2017	2005	Adaklı	Adaklı İlçe Emniyet Hizmet Binası Çevre Duvarı Ve Rampa Kısımı Onarım İşİ İçin Ödenek Aktarılması	101.161,19
16.06.2017	2214	Karlıova	Karlıova Öğretmen Evi Mutfak Ve Kafeterya İçin Züccaciye Malzemesi Alım Ödemesi	49.270,90
16.06.2017	2215	Karlıova	Karlıova Öğretmen Evi Odaları İçİ Çarşaf, Nevresim, Havlu Vb. İçin Mal Alımı	33.222,15
16.06.2017	2216	Karlıova	Karlıova Öğretmenevi Mutfak Ve Çamaşırhane Elektronik İçin Mal Alım Ödemesi	63.865,99
20.06.2017	2258	Karlıova	Karlıova İlçesi Öğretmenevi Büro Malzemesi Alımı İçin Ödenek Aktarılması	26.238,09
22.06.2017	2323	Karlıova	Karlıova 16 Derslik Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Ortaokulu 1 Nolu Hakediş Ödemesi	891.536,38
28.06.2017	2353	Genç	Genç Murat Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi 1 Adet Atölye Yapım Proje Hizmet Alım İşİ İçin Ödenek Aktarılması	23.290,62
12.07.2017	2569	Merkez	Merkez Kazım Karabekir İlköğretim Okulu Erişebilirlik Onarım İşİ Eksik Kalan Ödenegin Aktarılması	6.840,00
13.07.2017	2623	Solhan	Solhan İlçesi Yeni Mahalle 16 Derslikli Ortaokulu Yapım İşİ İçin Ödenek Aktarılması	743.090,50
18.07.2017	2681	Merkez	Merkez İl Jandarma Komutanlığına Bağlı Merkezler İçin Fiziki Güvenlik Tedb.Alınması Yolçatı, Atapark Ve Ağaçeli J.Krk.K.Lıklarına Çevre Emn.Duv.Yap.İşİ İçin Ödenek Aktarılması	804.703,12
21.08.2017	3276	Karlıova	Karlıova İlçesi 16 Derslikli Hüseyin Hüsnü Tekişik Ortaokulu Yapım İşİ 2 Nolu Hakediş Ödemesi	1.808.081,88
21.08.2017	3291	Yayladere	Yayladere 4 Derslikli İlkokul, Ortaokul, Altyapı Ve Çevre Düzenleme İşine Ait 1 Nolu Hakediş Ödemesi	585.490,32
23.08.2017	3321	Yedisu	Yedisu İlçesi 4 Derslikli İlkokul, Ortaokul, Altyapı Ve Çevre Düzenleme Yapım İşİ 1 Nolu Hakediş Ödemesi	1.345.715,98
24.08.2017	3356	Merkez	Merkez Sultan Abdulhamit Han Ortaokulu Markiz Yapım İşine Ait 1 Nolu Hakediş Ödemesi	73.160,00
24.08.2017	3362	Genç	Genç İlçesi Jandarma Komutanlığına Ait 24 Üniteli Misafirhane Binası Yapım İşİ-1 Nolu Hakediş)	529.259,00
28.08.2017	3339	Merkez	İMKBM Bingöl Anadolu Lisesi Onr.İşİ)	90.157,09
28.08.2017	3400	Merkez	Bingöl Merkez Rehberlik Ve Araştırma Merkezi Onr.İşİ)	25.845,37

28.08.2017	3401	Merkez	Bingöl Merkez Ankara Büyük Şehir Belediyesi İlkokulu Onr.İşi İle Bingöl Merkez Turgut Özal Ortaokulu Onr.Ve Çevre Düz.İşi)	132.874,37
28.08.2017	3403	Merkez	Bingöl Tekstil Kent Yapım İşi 11 Nolu Kesin Hakediş Ödemesi	649.341,02
08.09.2017	3462	Solhan	Solhan İlçesi 16 Derslikli Yeni Mahalle Ortaokul Yapı İşi 2 Nolu Hakediş Ödemesi	762.676,11
21.09.2017	3800	Merkez	İl Jandarma Komutanlığı Ve Birliklerde Kullanılacak İsim Tabellalarına Ait 1 Nolu Hakediş Ödemesi	52.687,00
22.09.2017	3848	Merkez	Bingöl Merkez 15 Temmuz Milli İrade A.İ.H.Lonr, Özel Eğt. İş Uygulama Merkezi Onr, Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lis. Çevre Düzenlemesi, Mevlana Anadolu Lisesi Onr. İşi Ve TBMM Vakfı Fen Ödenek Akt.	335.604,46
04.10.2017	3923	Yayladere	Yayladere İlçe Müftülüğü Hizmet Binası Ve Kuran Kursu Kaba İnşaatı İşi İçin Ödenek Aktarılması	575.000,00
10.10.2017	4033	Karlıova	Karlıova İlçesi 16 Derslikli Hüseyin Hüsnü Tekişik Ortaokulu Yapım İşi İşine Ait 3 Nolu Hakediş Ödemesi	2.023.385,68
19.10.2017	4187	Merkez	Merkez Yamaç Ortaokulu, Yavuz Selim İlkokulu, Zübeyde Hanım Anaokulu, Ilıcalar Yatılı Bölge Ortaokulu Çev.Düz.Ve Göltepesi Yeni Yerleşim İlk Ve Ortaokulu Çev. Düz.Ve Onarım İşi Ödenek Akt.	737.898,25
24.10.2017	4266	Solhan	Solhan İlçesi Yeni Mahalle 16 Derslikli Ortaokulu Yapım İşi 3 Nolu Hakediş Ödemesi	1.027.353,08
25.10.2017	4311	Genç	Sözleşmeli Olarak Çalışan Personel Ödemesi İçin Ödenek Aktarılması	15.423,20
26.10.2017	4356	Solhan	Solhan İlçesi KHGB'nde Sözleşmeli Olarak Göreve Başlayan Personelin (İnşaat Mühendisi) İle 8 İşçi İçin Asgari Ücret Farkı İşi İçin Ödenek Aktarımı	19.303,14
01.11.2017	4480	Genç	Genç İlçesi Jandarma Komutanlığına Ait 24 Üniteli Misafirhane Binası 1 Nolu Hakedişten Eksik Kalan Paranın Aktarılması	416.224,25
16.11.2017	4815	Genç	Genç İlçesi Jandarma Komutanlığına Ait 24 Üniteli Misafirhane Binası Yapım İşi İçin Ödenek Akt.	1.024.015,60
20.11.2017	4858	Genç	Genç İlçesi İmkb Atatürk Ortaokulu Onarım İşi (1 Nolu Kesin Hakediş) İçin Ödenek Aktarımı	108.265,00
20.11.2017	4860	Solhan	Solhan İlçesi Hazarşah 4 Derslikli İlk Ve Ortaokulu Yapım İşi (3 Nolu Hakediş) Ödenek Aktarımı	1.050.706,99
21.11.2017	4875	Genç	Genç İlçesi 1.Grup Nuri Özaltın İlkokulu, Mevlana İlk Ve Ortaokulu Onarım İşleri (1 Nolu Kesin Hakediş) İçin Ödenek Aktarımı	80.712,68
24.11.2017	4986	Yayladere	Yayladere İlk Ve Ortaokulu, Altyapı Ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşi İçin Ödenek Aktarımı	774.239,28
05.12.2017	5227	Solhan	Solhan İlçesi Yeni Mahalle 16 Derslikli Ortaokulu Yapım İşi (4 Nolu Hakediş) İçin Ödenek Aktarımı	746.347,03
06.12.2017	5255	Karlıova	Karlıova Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Ve Pansiyon Çatı Onarım İşi Ödemesi	78.101,96
06.12.2017	5256	Karlıova	Karlıova İlçesi 15 Temmuz İlkokulu Çatı Onarım İşi İçin Ödenek Aktarımı	96.414,66
06.12.2017	5257	Karlıova	Karlıova Öğretmen Evi Çatı Onarım İşine Ait Ödeme	21.761,56
06.12.2017	5259	Merkez	Turgut Özal Ortaokulu Onarım Ve Çevre Düzenleme İşine Ait Ödeme	158.191,69
06.12.2017	5260	Merkez	Ankara Büyükşehir Belediyesi İ.Ö.O. Onarım İşine Ait Ödeme	26.754,55

06.12.2017	5264	Merkez	Merkez Köy.Hiz.Götürme Birl. İMKB Bingöl Anadolu Lisesi Onarım İşi İçin Ödenek Aktarımı	81.124,07
06.12.2017	5265	Merkez	Merkez Köy.Hiz.Götürme Birl. Bingöl Merkez Rehberlik Ve Araştırma Merkezi Onarım İşi İçin Ödenek Aktarımı	714,86
08.12.2017	5293	Genç	Genç İlçesi Jandarma Komutanlığına Ait 24 Üniteli Misafirhane Binası Yapım İşi (3 Nolu Hakediş) İçin Ödenek Aktarımı	891.454,33
08.12.2017	5294	Yedisu	Yedisu 4 Derslikli İlkokul Ve 4 Derslikli Ortaokul Yapımı İle Altyapı Ve Çevre Düzenleme Yapım İşi)	1.489.388,42
11.12.2017	5340	Kiğı	2015 Yılı Temel Eğitim Programı Kapsamında Olan Kiğı İlçesi 4 (Dört) Derslikli İlkokul, Ortaokul, Altyapı Ve Çevre Düzenleme Yapım İşi İçin Ödenek Aktarımı	1.109.994,71
12.12.2017	5359	Adaklı	Adaklı Elmadüzü 2 Daireli Lojman Yapım İşi İçin (2.Dilim Hakediş Bedeli) Ödenek Aktarımı	129.691,56
12.12.2017	5360	Adaklı	Adaklı 4 Derslikli İlkokul Ve Adaklı Yıbo 4 Derslikli Ortaokul, Altyapı Ve Çevre Düzenleme Yapım İşi)	1.603.564,07
21.12.2017	5656	Genç	Genç İlçesi J.Krk.K.Lığı Şehit Onbaşı Şehit Onbaşı Deniz Bacanak Lojman Onarımı 1 Nolu Hakediş Ödemesi	147.826,49
25.12.2017	5761	Karlıova	Karlıova 16 Derslikli Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Otaokulu 4 Nolu Hakediş Ödemesi	1.725.340,07
25.12.2017	5765	Genç	Genç Hükümet Konağı Onarım İşine Ait Ödeme Aktarılması	170.000,00
27.12.2017	5862	Merkez	İl Emniyet Müdürlüğü Hizmet Binası İkmal İnşaatı Yapım İşi)	919.633,00
TOPLAM :				28.544.274,56

Kamu idaresi cevabında; özetle 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesi kapsamında Bakanlık ve Merkezi İdare Kuruluşlarınca İl Özel İdarelerince gerçekleştirilmek üzere aktarılan yatırım ödeneklerinin tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılması konusuna dikkat edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak Bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarının kamu yatırım programında yer alan projelerine ait yatırımları için bütçelerinde ayrılan ödenekler, il özel idarelerine aktarılmakta ve bu ödenekler karşılığı hizmetler de il özel idaresinin tabi olduğu mevzuat kapsamında ihalesi yapılarak gerçekleştirilmektedir. Ancak İl Özel İdaresine aktarılan ödeneklerin tekrar Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmasına izin veren bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısı ile bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: 5302 Sayılı Kanun'un 6'ncı Maddesi Kapsamındaki Yatırımlar İçin Merkezi İdare Tarafından Aktarılan ve Başka Amaçlarla Kullanılmayacak Olan Ödenek Karşılığı Kaynağın, Bingöl İl Özel İdaresi Tarafından Tahsis Amacı Dışında İl

Özel İdaresi Bütçesi Ödenekleri ile Karşılanması Gereken Faaliyetler İçin Kullanılması ve Bu Ödeneklere İlişkin Nakit ile Kısa Vadeli Diğer Yükümlülükler Karşılığı Nakdin Banka Hesaplarında Bulunmaması.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 6'ncı maddesinin (b) bendine ek fıkrasında;

"(Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 Md.; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 Md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskân, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkraya göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılacak ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir..." denilmektedir.

Bu hükme göre, devreden ödenek karşılığı nakdin de devredilmesi, ödeneklerin gönderiliş/tahsis amacı dışında kullanılmaması gereklidir. Bu nedenle merkezi idareden ödenek gönderme onayı ile gönderilen ödeneklerin ve dolayısıyla ödenek karşılığı nakdin, başka amaçlarla kullanılması 5302 sayılı Kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

Bingöl İl Özel İdaresi 2017 Yılı Mizanına göre 900 Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı 2018 yılına 100.328.263,95-TL ödenek devretmiştir. (Bu rakam 2017 yılı Gider Kesin Hesabındaki ertesi yıla devreden ödenek tutarı ile denktir.)

Devreden toplam 100.328.263,95-TL ödeneğin 196.697,73-TL tutarındaki kısmı İl Özel İdaresinin kendi kaynaklarıyla yaptığı yıllara sari yatırımlara ait ödenek tutarı olup, kalan 100.131.566,22-TL merkezi idare tarafından 5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu'nun 6'ncı maddesi uyarınca gönderilip tahsis edildikleri amaç dışında harcanmaması gereken ödeneklerden ertesi yıla devreden ödenek tutarıdır.

İdarenin devreden ödenekler karşılığında yerine getirmek durumunda olduğu yatırımlar kadar, vergiler, fonlar, sosyal güvenlik kesintileri, emanetler ve teminatlar gibi 1 yıldan kısa

vadede ilgili kurum veya kişilere geri ödenmesi gereken yükümlülükleri de bulunmakta olup, bunlar da idare için kısa vadede nakit ihtiyacı yaratmaktadır. Bu yükümlülüklerden bir kısmı da zaten idareye dolaylı ya da doğrudan yollarla nakden teslim edilmiş olup, yine idarenin nakit olarak muhafaza sorumluluğu taşıdığı değerlerdir. Kesilen vergiler, alınan emanet veya teminatlar gibi. Bu tutarlar bilançonun pasifinde 3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar olarak görülmektedir.

Bingöl İl Özel İdaresinin 2017 yılı nakit açığı, mizan, bilanço, bütçe ve kesin hesap bilgilerine göre aşağıda hesabı gösterildiği üzere 15.888.092,22-TL'dir. Bu tutar hesaplanırken 100.131.566,22-TL tutarındaki kısmı merkezi idare tarafından aktarılan ödenekler karşılığında yerine getirilmesi gereken yatırımlar ile ilgili yükümlülükleri, 8.189.839,31-TL kısa vadede yerine getirilmesi gereken diğer yükümlülükler dikkate alınmıştır. (İller Bankasından temin edilen kredilere ilişkin 300 Banka Kredileri Hesabı ile ilgili taksit tutarları, idarenin Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden alacağı payların gönderilmesi esnasında İller Bankasınca kaynağında kesildiğinden, bu tutarlar 3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar grubuna ilişkin yükümlülüklerden düşülmüştür.)

Tablo 5: Devreden Ödenek Karşılığı Eksik Nakit Tablosu

Yılı	Finansman Tipi	Açıklama	Tutarı
2017	5	Ödenek Devri (Ertesi yıla devir)	196.697,73
2017	8	Ödenek Devri (Ertesi yıla devir)	100.131.566,22
2017	Toplam	Ödenek Devri (Ertesi yıla devir)	100.328.263,95
2017	8	Devredilen Ödenek (+)	100.131.566,22
2017		[3(-)300] Kısa vadeli Borç/ Emanetler (+)	8.189.839,31
2017		Kısa Vadede Bulunması Gereken Nakit	108.321.405,53
2017		102. Banka Hesabı mevcudu (-)	92.433.313,31
2017		Eksik Nakit	15.888.092,22
2017	5	Bütçe ile Verilen Ödenek (+)	66.285.018,36
2017	5	Ek Bütçe	-
2017	5	Aktarmalarla Eklenen (+)	22.023.091,32
2017	5	Aktarmalarla Düşülen (-)	26.108.010,73
2016	5	Devreden Ödenek (+) (Önceki Yılda devreden)	1.000,00
2017	5	Toplam Ödenek	62.201.098,95

2017	5	Toplam Harcama	59.641.310,86
2017		Gerçekleşen Gelir Tahsilatı (Öz Gelirler)	56.484.131,92
2017		Gelir Fazlası Harcama	3.157.178,94

Bingöl İl Özel İdaresinin tahsis amacı dışında harcadığı ödenekler karşılığı nakit 2017 yılı öncesinde de mevcut olup, yukarıdaki tabloda gösterilen hesaplama usulüyle eksik nakit tutarı 2014 yılı için 11.282.979,12-TL, 2015 yılı için 2.627.448,98-TL ve 2016 yılı için 3.710.806,22-TL' dir.

Aynı şekilde idarenin harcamalarına göre öz gelirleri de yetersiz geldiğinden gelir fazlası harcama 2017 yılında 3.157.178,94-TL olarak gerçekleşmiştir.

Hesaplanan rakamlardan da izlenebileceği üzere 2014 yılından beri, bir taraftan gelir fazlası harcama (bütçe açığı) artarken diğer taraftan devreden ödenekler ve kısa vadeli diğer yükümlülükler karşılığı eksik nakit tutarı da artış göstermektedir.

Merkezi idareden belli bir yatırım amacıyla gönderilen ödenekler karşılığı nakdin, gönderiliş amacı dışında harcanması sebebiyle il özel idaresi, kendi bütçesine ait olmayan kaynağı kullanmakla bir nevi borç/yükümlülük altına girmiştir. Oysa 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "Borçlanma" başlıklı 51'inci maddesinde;

"İl özel idaresi, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde ve sadece il özel idaresinin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan il özel idaresi, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği il özel idaresinin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin faiz dahil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan

miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyesi bulunan illerin özel idareleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, en son kesinleşen bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam %10'unu geçmeyen iç borçlanmayı il genel meclisinin kararı; %10'u geçen miktarlar için meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapılabilir.

f) İl özel idarelerinin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008 – 5728/565 Md.) Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan il özel idaresi sorumluları hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesi hükümleri uygulanır.

İl özel idaresi, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı malî tablolarını üçer aylık dönemler halinde İçişleri ve Maliye bakanlıkları ile Devlet Plânlama Teşkilatı ve Hazine müsteşarlıklarına gönderir.”

denilmekle il özel idarelerinin borçlanma esaslarına açıklık getirilmiştir. Bu nedenle 5302 Sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamındaki yatırımlar için merkezi idare tarafından aktarılan ödenekleri, tahsis amacı dışında, il özel idaresinin kendi bütçesinden karşılanması gereken giderler için kullanmak suretiyle idarenin borç yükümlülüğü altına girmesi yine 5302 sayılı Kanun'un borçlanmaya ilişkin hükümlerine de aykırıdır.

5302 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamında yatırımlar için merkezi idare tarafından aktarılan ve başka amaçlarla kullanılmayacak olan ödenek karşılığı nakdin, tahsis amacı dışında, il özel idaresi bütçesi ödenekleri ile karşılanması gereken faaliyetler için kullanılması ve emanet olarak tutulan diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar karşılığı nakdin idarenin faaliyetleri için harcanması nakit hesapları ile bütçe hesaplarını etkilemektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 5302 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamındaki yatırımlar için merkezi idare tarafından aktarılan ve başka amaçlarla kullanılmayacak olan

ödenek karşılığı nakdin banka hesaplarında bulundurulmasına dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 5302 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamındaki yatırımlar için merkezi idare tarafından aktarılan ve başka amaçlarla kullanılmayacak olan ödenek karşılığı nakdin ve emanet olarak tutulan diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar karşılığı nakdin tahsis amacı dışında, il özel idaresi bütçesi ödenekleri ile karşılanması gereken faaliyetler için kullanıldığı, ayrıca İl Özel İdaresinin dolaylı olarak borç yükümlülüğü altına girmesi nedeniyle bu hususun, 5302 sayılı Kanun'un borçlanmaya ilişkin hükümlerine de aykırı olduğu tespit edilmiştir.

Ancak, ödeneklerin tahsis amacı ile ilgili kullanılması konusuna dikkat edileceğinin ve 5302 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi hükümlerine özen gösterileceğinin, İdarece beyan edilmesi nedeniyle bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci Maddesinin Beşinci Fıkrasında Yer Alan Hüküm Gereği İl Genel Meclisinin Belirleyeceği Esaslara Uygun Olarak Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Sunacağı Yatırım Planı, Yıllık Çalışma Programı ve Uygulama Projelerine Bağlı İşler Yerine İhtiyaç, Yardım Gibi Genel İfadelerle veya Bazı Kurumların Bütçelerinden Karşılanmayan İhtiyaçları İçin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Ödenek Aktarılması.

5355 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin 5'inci fıkrasında;

“İl özel idaresi bütçe gelirlerinin ne kadarının köylere hizmet götürme birliklerine aktarılacağı, köylere hizmet götürme birliklerinin sunacağı yatırım plânı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerine göre il genel meclisince kararlaştırılır.” hükmü yer almaktadır.

Bu ödenek aktarımları 5302 sayılı Kanun'un giderlerle ilgili 43'üncü maddesinin (e) fıkrasında belirtildiği üzere *“İl genel meclisince belirlenecek ilkeler çerçevesinde köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımlar”* olarak açıklanan ve il özel idaresi bütçelerine konulan ödeneklerden yapılan aktarmalardır. Ancak bu nitelikteki ödenek aktarımlarının ilkelerinin belirlenmesi ve bu esaslar çerçevesinde Köylere Hizmet Götürme Birliklerince (KHGB) il özel idaresine yatırım planı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerinin sunulması gerekmektedir. Ancak bu çerçevede proje bazında ödenek aktarımı yapılabilecektir. Bu nedenle KHGB'lerine bu kapsamda yapılan aktarmaların protokollerinde

genel ifadeler kullanılması ve “ihtiyaç” vb. gibi gerekçelerle aktarma işlemine dayanak oluşturulması yerine, somut projelerin belirtilmesi gerekmektedir.

Bingöl İl Özel İdaresi bütçesinden 5355 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin beşinci fıkrası hükmüne uygun olmayan 290.000,00-TL tutarında aktarmalar yapılmış olup, bunlar aşağıdaki listede yer almaktadır.

Tablo 6: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan Cari Nitelikli Ödenekler Tablosu

Tarihi	Yevmiye No	İlçesi	Açıklama	Tutarı (TL)
14.04.2017	1258	Genç	Genç Kaymakamlığı KHGB Muhtelif İşlerinde Kullanılmak Üzere Ödenek Gönderilmesi	10.000,00
02.08.2017	2905	Solhan	Solhan İlçesi KHGB'nin İş Ve İşlemlerinde Kullanılmak Üzere Ödenek Aktarılması	180.000,00
14.09.2017	3603	Solhan	Solhan İlçesi KHGB Çeşitli İhtiyaçlarında Kullanmak Üzere Ödenek Aktarılması	20.000,00
15.09.2017	3617	Genç	Genç İlçesi KHGB Muhtelif İşlerinde Kullanılmak Üzere Ödenek Gönderilmesi	20.000,00
04.12.2017	5166	Adaklı	Gökçeli Köyü Çeşitli İhtiyaçların Karşılama İçin Ödenek Gönderilmesi	60.000,00
TOPLAM :				290.000,00

Kamu idaresi cevabında; özetle 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci maddesinin 5'inci fıkrasında yer alan hüküm gereği Köylere Hizmet Götürme Birliklerine ödenek aktarılmasına dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, Köylere Hizmet Götürme Birliklerine ödenek aktarılırken bulguda belirtilen hususlara dikkat edileceğini bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci Maddesinin Üçüncü Fıkrasında Sayılan Köye Yönelik Hizmetlere İlişkin Yapım, Bakım ve Onarım İşleri, Bölünmüş Yol, Elektrifikasyon, Köy Yolu, İçme Suyu, Sulama Suyu ve Kanalizasyon Yatırımları Dışındaki İşler İçin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarmalar Yapılması.

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun, “Köylere Hizmet Götürme Birlikleri” başlıklı 18'inci maddesinin 5793 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesi ile değişik üçüncü fıkrasında;

“Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri; köye yönelik

hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımlarını, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri köylere hizmet götürme birliklerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilirler. Aktarma işlemi merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakanın, il özel idarelerinde valinin onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. Bu takdirde iş, birliğin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. Köylere hizmet götürme birlikleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçelerinden ödenek aktarabilirler. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri tarafından aktarılacak ödeneklerle gerçekleştirilecek yatırımlar, birliğin hizmet ve görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın yapılabilir.”

denilmek suretiyle söz konusu birliklere yapılacak aktarmalarla ilgili esaslara dair bir düzenleme yapılmıştır.

Görüldüğü üzere kanun koyucu köylere hizmet götürme birliklerine, sadece madde metninde sayılan yatırımlar için ayrılan ödeneklerin aktarılmasına cevaz vermiştir. Bir başka ifade ile il özel idaresi bütçesinden köylere hizmet götürme birliklerine ancak yukarıya alınan 18’inci maddede sayılan yatırımlar için ayrılan ödenekler aktarılabilir.

Ancak Bingöl İl Özel İdaresi bütçesinden, köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımları dışındaki işler için de Köylere Hizmet Götürme Birlikleri'ne 2.118.488,76-TL tutarında aktarmalar yapılmıştır. Bu aktarmalar aşağıdaki listede yer almaktadır.

Tablo 7: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılan Köye Yönelik Hizmetlere İlişkin Olmayan Ödenekler Tablosu

Tarihi	Yevmiye No	İlçesi	Açıklama	Tutarı (TL)
13.02.2017	422	Kığı	KHGB Çalışan Geçici İşçilerin Aylık Maaş Ödemelerinde Kullanılmak Üzere-İl Daimi Encümenin 10 Nolu Kararı)	150.000,00
13.02.2017	423	Solhan	KHGB Çalıştırılmak Üzere Toplam 8 Kişinin 11 Aylık Hizmet Alımı Ücreti-İl Daimi Encümenin 11 Nolu Kararı)	355.760,56
13.02.2017	424	Genç	KHGB Çalıştırılmak Üzere Toplam 8 Kişinin Hizmet Alımı Ücreti-İl Daimi Encümenin 14 Nolu Kararı)	362.013,66
13.02.2017	425	Karlıova	KHGB 11,5 Aylık 9 Personel Hizmet Alım İşİ İçin Ödenek Aktarılması	384.215,00
13.02.2017	426	Yedisu	KHGB İstihdam Edilen 5 Adet İşçinin 6 Aylık Ücretleri İçin Ödenek Aktarılması	72.834,00

09.03.2017	755	Merkez	2017 Yılında Valilik Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere 1 Adet En Az 2015 Model 1.6 Cc Dizel Motor Binex Aracın Kiralanması İşi İçin Ödenek Aktarılması	35.400,00
10.03.2017	768	Yayladere	Yayladere İlçesinde Greyder Operatörü Olarak Çalıştırılan Personelin Maaş, Fazla Çalışma Ve Diğer Yasal Giderler İçin Ödenek Aktarılması	41.000,00
30.03.2017	1028	Yayladere	Yayladere İlçesinde Görevlendirilen Özel Harekat Personellerinin Üst Bölgesinde Kullandıkları Mutfak Tüpü İhtiyacı Ve Temel Gıda Malz.İhtiyacı İçin Ödenek Aktarılması	1.250,00
10.05.2017	1569	Genç	Genç İlçesi KHGB Başkanlığında Çalışan Personelin Özlük Ve Sosyal Hakları İçin Ödenek Aktarılması	30.000,00
30.06.2017	2388	Yedisu	Yedisu İlçesinde Bulunan 1 Adet Sentetik Çim Yüzeyle Kapalı Halı Saha Yapım İşi	90.000,00
30.06.2017	2946	Yedisu	Yedisu KYHB'de Çalışan 5 Adet İşçinin Temmuz Aralık 2017 Dönemine Ait 6 Aylık Ücretlerin Ödenmesi	77.884,40
06.10.2017	3975	Yayladere	Yayladere İlçesi Kaymakamlık Lojmanı İçin Ödenek Aktarılması	50.000,00
25.10.2017	2512	Yedisu	Yedisu İlçesi Kaymakamlık Konutunun Deprem Performansı Zemin Etüdü Ve Karotlarının Alınarak Analizlerinin Yapılması İçin Ödenek Aktarımı	20.000,00
10.11.2017	4685	Yedisu	Yedisu Kaymakamlık Lojmanına Demirbaş Alımı İçin Para Gönderilmesi	30.000,00
24.11.2017	4991	Adaklı	Adaklı İlçesi Kaymakamlık Lojmanına Demirtaş Malzeme Alınması İçin Ödenek Aktarımı	40.000,00
04.12.2017	5168	Yedisu	Yedi Su İlçesindeki Bazı Projelerin Ve Yaklaşık Maliyetlerin Hizmet Alım İşi İçin Para Aktarılması	15.000,00
08.12.2017	5285	Merkez	Vali Yardımcıları Lojmanı Dış Cephe Isı Yalıtım İşi İçin Ödenek Aktarımı	75.048,00
15.12.2017	5496	Kığı	Hizmet Biriminde Çalışan Geçici İşçilerin Ödemeleri İçin Para Gönderilmesi	170.000,00
22.12.2017	5727	Karlıova	İl Özel İdaresi Şantiyesi Ekip Ve Diğer Çalışmaların Yürütülmesi İçin 11,5 Aylık 9 Personel Hizmeti Alım İşinin Eksik Kalan Kısmı İçin Ödenek Aktarımı	45.513,14
25.12.2017	5755	Merkez	Ekin Yolu Jandarma Karakol Komutanlığına Bağlı Korucu Kulübesi Yapım İşine 1 Nolu Ve Son Hakediş Ödemesi	72.570,00
TOPLAM :				2.118.488,76

Kamu idaresi cevabında; özetle 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci maddesinin 3'üncü fıkrasına göre Köylere Hizmet Götürme Birliklerine ödenek aktarılmasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, Köylere Hizmet Götürme Birliklerine ödenek aktarılırken bulguda belirtilen hususlara dikkat edileceğini bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: Devlet Su İşlerine ve Karayolları Genel Müdürlüğüne Ait Projelerin Yapım İhalelerini Alan Yüklenicilerin, Yapım ve Üretim Sahası Kendilerine Devredildikten Sonra İl Özel İdaresine Ödemeleri Gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Bedelleri ile İdare Payını Ödememeleri.

Yapım işlerinde kullanılan taş, kum, çakıl, kil, kaya, oturtulmuş vb. yapı ve inşaat hammaddelerini üreten tesisler özel idareden alınacak ruhsata bağlı olarak çalışmakta ve bu ruhsatın karşılığında da aşağıda yazılı 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7'nci maddesine göre işyeri açma ve çalışma ruhsat bedeli ile idare payı ödemektedirler.

Bu yapı ve inşaat hammaddelerini üreten tesislerin kamu kurum ve kuruluşu olmaları halinde ise özel idareler tarafından verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarından yine aşağıda yazılı 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 14'üncü maddesi, 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinin ikinci fıkrası ile 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 28'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince ruhsat bedeli ile idare payı istenmemektedir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Madencilik faaliyetlerinde izinler" başlıklı 7'nci maddesi;

“Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatları il özel idareleri tarafından verilir. Bu ruhsatların verilmesi sırasında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümlerine göre belediyelerin tahsil ettiği işyeri açma izni harcı il özel idaresi tarafından tahsil edilir.

...

Madencilik faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere bağlı tesisler için verilmiş izinler, ruhsat hukuku devam ettiği sürece geçerlidir.

Çevresel etki değerlendirmesi ile ilgili karar, işyeri açma ve çalışma ruhsatı, mülkiyet izni olmadan veya on üçüncü fıkraya aykırı faaliyette bulunulduğunun tespiti hâlinde 30.000 TL tutarında idari para cezası uygulanarak bu alandaki işletme faaliyetleri durdurulur. Bu ihlallerin üç yıl içinde üç kez veya daha fazla yapıldığının tespiti hâlinde ise ruhsat iptal edilir.”

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Devlet hakkı ve özel idare payı" başlıklı 14'üncü maddesinin 16'ncı fıkrasında;

“Kamu kurum ve kuruluşlarınca yol, köprü, baraj, gölet, liman gibi projelerin inşasında kullanılacak yapı ve inşaat hammaddelerinin üretimi için Bakanlıkça ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına izin verilir. Üretim yapılacak yerlerde ruhsatlı alanlar var ise kamu yatırımının ihtiyacı olan üretim madencilik faaliyetlerine engel olmayacak ve kaynak kaybına yol açmayacak şekilde yapılır. Bu izinler çerçevesinde yapılacak üretimden Devlet hakkı alınmaz ve izinler proje süresini aşamaz.”

6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinin ikinci fıkrası ile DSİ'nin projeleri gereğince, 6001 Sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 28'inci maddesinin ikinci fıkrası ile karayolları güzergâh planları uyarınca;

“Devlet ormanları ile millî parklar kapsamındaki alanlarda, durumu ve sınıfına bakılmaksızın 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamındaki alanlarda, Hazinesin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde, 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamındaki yapı ve inşaat ham maddelerinin üretimine yönelik olarak gerekli olan sahalarda, DSİ tesislerinin yapım, bakım ve onarım işlemleri için gerekli olan alanlar ile ham madde üretim izin alanları ve tesis alanları için ilgili mevzuatına göre alınması gereken izin ve işlemler Genel Müdürlüğün müracaatından itibaren, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından altmış gün içinde sonuçlandırılır. Bu izin ve işlemler için 4342 sayılı Kanundan kaynaklanan ot bedeli hariç herhangi bir bedel ve teminat talep edilemez.”

hükümleri yer almaktadır.

Devlet Su İşleri Bölge Müdürlükleri gölet, dere ıslahı, baraj vb. inşaa çalışmalarında ve Karayolları Bölge Müdürlükleri yol çalışmalarında kullanılan yapı ve inşaat hammaddelerini temin etmek için gerekli olan Hammadde Üretim İzin Belgesini harç ödemedi Maden İşleri Genel Müdürlüğünden alabilmektedir. Ayrıca özel idareler de Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüklerinden işyeri açma ve çalışma ruhsatı bedeli, idare payı vb. adlar altında herhangi bir ücret talep etmemektedir.

Bununla birlikte Devlet Su İşleri ile Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından ilgili projelerin yapım ihalelerini alan yüklenicilere protokol karşılığında Hammadde Üretim İzin Belgesi'nin kapsamındaki yapı ve inşaat üretim sahaları devredilmektedir.

Yükleniciler Hammadde Sahası İşletme Protokolü ile devraldıkları üretim sahası için işyeri açma ve çalışma ruhsatı için özel idarelere başvurursa bile yukarıda bahsedilen mevzuat

hükümlerini kendi menfaatlerine yorumlayarak ruhsat bedeli ve idare payı ödemekten kaçınmaktadır.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in;

"İşyeri açılması başlıklı" 6'ncı maddesinde;

"Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır."

"İşletmecinin değişmesi ve işyerinin nakli" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Ruhsatta belirtilen faaliyet konusu ve adresin değişmemesi kaydıyla işyerinin devredilmesi halinde, devralan kişinin başvurusu üzerine dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni işletmeci adına tekrar ruhsat düzenlenir."

denilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi idareler tarafından aynı kanun hükümlerine göre ihalesi yapılan ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na göre sözleşmeye bağlanan yapım işlerinin yürütülmesinde uygulanacak genel esasları belirlemek amacıyla hazırlanan Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin;

"Malzeme ocakları" başlıklı 8'inci maddesinde;

"... Ocakların izin belgesinin (ruhsat) alınması idareye ait olup bunlar izin belgesi alınmış olarak yükleniciye teslim edilir. Ocak yerlerinin kullanımı için bazı işlemler gerekli ise, sözleşme veya eklerinde aksi yazılı değilse söz konusu işlemleri idare yürütür. Ancak, bu işlemlerde ihtiyaç duyulan plan ve cetvellerle diğer belgeler yüklenici tarafından hazırlanır ve ocak yerlerinin işgal giderleri de yüklenici tarafından karşılanır."

"Malzeme ocaklarının kullanma şartları ve ocak değişiklikleri" başlıklı 30'uncu maddesinde;

"İdarenin sözleşme veya eklerinde, taş, kum, çakıl, gravye, balast, oturtulmuş vb. yapı

malzemelerinin kamuya ait ocaklardan teminini öngördüğü hallerde, yüklenici bu malzemeleri gösterilen ocaklardan sağlamak zorundadır.

...

Sözleşme veya eklerinde aksine bir hüküm yoksa sözleşmesinde belirlenen ocaklar için ocak açma giderleri yükleniciye aittir."

denilmektedir.

Yukarıda bahsedilen kanun, yönetmelik ve şartname incelendiğinde yapım ihalelerini alan yüklenicilere yapı ve inşaat üretim sahası devredildiğinde işyeri açma ve çalışma izin ruhsat bedeli ile idare payının yükleniciler tarafından özel idarelere ödenmesi gerekmektedir. İlgili bedelin ödenmemesi halinde 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7'inci maddesi gereğince 30.000,00.-TL tutarında idari para cezasının özel idare tarafından uygulanarak yükleniciye ait işletme faaliyetlerini durdurması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Devlet Su İşlerine ve Karayolları Genel Müdürlüğüne ait projelerin yapım ihalelerini alan yüklenicilerin, yapım ve üretim sahası kendilerine devredildikten sonra İl Özel İdaresine ödemeleri gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı bedelleri ile İdare Payını ödemeleri hususuna dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Devlet Su İşlerine ve Karayolları Genel Müdürlüğüne ait projelerin yapım ihalelerini alan yüklenicilerin, yapım ve üretim sahası kendilerine devredildikten sonra İl Özel İdaresine ödemeleri gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı bedelleri ile İdare Payını ödemeleri hususunda idare ile görüş birliğine varılmış olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Birlikte Kullanılması.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 59 Dönem faaliyet sonuçları hesap grubunu açıklayan 360'ıncı maddesinde;

“(1) Bu hesap grubu, dönem olumlu veya olumsuz faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılır.

(2) Dönem faaliyet sonuçları sonucun olumlu veya olumsuz olmasına göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı

591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)"

denilerek dönem sonunda faaliyet sonuçlarının olumlu veya olumsuz olabileceğine, niteliğine göre de faaliyet sonucunun ilgili hesaba kaydedileceğine açıklık getirilmiştir.

Ancak Bingöl İl Özel İdaresi 2017 yılı Bilançosu incelendiğinde, kurumun birimleri arasında yer alan İlçe Özel İdare Müdürlüklerinde gerçekleşen olumsuz faaliyet sonucu ile İl Özel İdaresinde gerçekleşen olumlu faaliyet sonucunun karşılıklı mahsubu gerçekleştirilmeden hem 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı hem de 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı ile bilançoya yansıtıldığı görülmüştür. Bir idarenin faaliyetlerinden kaynaklanan sonucun aynı anda hem olumlu hem de olumsuz olarak gerçekleşmesi mümkün olmayacağından, Bingöl İl Özel İdaresi 2017 yılı Bilançosunda 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının bir arada gösterilmesinin yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı ile ilgili kayıtların e-içişleri muhasebe modülü kullanımından kaynaklandığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının bilançoda birlikte yer almaması gerektiği ve e-içişleri sistemi hatası olduğu hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak e-içişleri sisteminin olumlu ve olumsuz faaliyet sonuçlarını bilançoda bir arada göstermesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırıdır ve 2017 yılı mali tablolarında 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49'uncu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 48'inci maddeleri uyarınca mahalli idarelerde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına temel olacak şekilde çıkarılması amacıyla yönelik olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca çıkarılmıştır. Bu yönetmelik kapsamında yapılacak işlem ve kayıtlar bilgi

teknolojilerinden yararlanarak hazırlanan programlar ile yapılmaktadır. İl özel idarelerinin kullanması amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-içişleri sistemi Bütçe ve Muhasebe Modülü ile kayıt ve işlemler yapılmaktadır. Ancak sistem devreye girdiği 2009 yılından bu yana ihtiyaçları karşılayacak ölçüde geliştirilememiştir.

Bulgu konusu hususla birlikte raporun diğer maddelerinde yer alan mali tablolarla ilgili hataların bu sistemden kaynaklandığı idarelerce belirtilmekle birlikte sorun aktarma ve giderme konusunda il özel idarelerinin vesayet kuruluşu olan İçişleri Bakanlığınca yeteri kadar dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. İl özel idarelerinin herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmaması göz önüne alındığında, bu sistem hatalarının söz konusu bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Enerji Müsaadesi Alınabilmesi İçin Dağıtım Şirketince Yapılması Gereken Ancak Çeşitli Nedenlerle İdare Bütçesinden Karşılanaan Dağıtım Tesis Giderlerinin Elektrik Dağıtım Şirketinden Talep Edilmemesi

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre, dağıtım şirketi, belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımını ile iştigal eden tüzel kişiyi ifade eder.

Dağıtım tesisi ise, 02.01.2014 tarih ve 28870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Dağıtım Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesine göre; iletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar, bina giriş ve sayaç arası hariç, elektrik dağıtımını için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçları ifade etmektedir.

Dolayısıyla enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır.

Dağıtım şirketi ihtiyaç sahibi kişi ve kurumların enerji talebini, meskûn mahal içinde ve meskûn mahal dışında farklı zaman dilimlerinde karşılaması gerektiği 28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 10'ncü maddesinde hüküm altına alınmıştır. Buna göre adı geçen Yönetmelik'in 10'uncü maddesinde; *“Meskûn mahal içinde bulunan kullanım yerlerine yönelik bağlantı taleplerinin, bağlantı anlaşmasının imzalandığı tarihten itibaren; Sadece AG (alçak Gerilim) bağlantı hattının gerekli olduğu durumlarda 2 (iki) ay, Mevcut AG şebekesinde kapasite artışı veya ilave tesis yapılması gereken durumlar ile mevcut dağıtım transformatörü tesisinde güç artışı yapılması gereken durumlarda 4 (dört) ay, Yeni bir dağıtım transformatörü*

veya dağıtım merkezi yapılması gereken durumlarda 6 (altı) ay, Sadece OG(Orta Gerilim) bağlantı hattının gerekli olduğu durumlarda 4 (dört) ay, OG bağlantı hattı dışında, 2 (iki) km 'ye kadar OG şebeke tesis edilmesi gereken durumlarda 6 (altı) ay, OG bağlantı hattı dışında, 2 (iki) km'den daha uzun OG şebeke tesis edilmesi gereken durumlarda 18 (on sekiz) ay içinde karşılanması esastır. Meskûn mahal dışında bulunan kullanım yerlerine yönelik bağlantı talepleri kullanıcının bağlantı başvurusunda bulunduğu tarihten itibaren en geç 5 yıl içinde karşılanır.” denilmiştir.

Enerji dağıtımı ile ilgili “meskûn mahal” ifadesi ise Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin Tanımlar ve Kısaltmalar başlıklı 3'üncü maddesinde; “*Meskûn mahal: 2/11/1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinde belirtilen “yerleşme alanı” ve “belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan köy ve mezarların yerleşik alanı ve civarı” ile mera, yaylak (yayla) ve kışlakların ilgili mevzuata göre geçici yerleşime açılan kısımlarını, ...ifade eder.*” şeklinde tanımlanmıştır.

Bu durumda yukarıda belirtildiği üzere (meskûn mahal içinde veya dışında) enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olmakla beraber, 28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin (Değişik: RG-1/6/2017-30083) 10/A maddesinin 4-c fıkrasında; “...bağlantı talebinin karşılanabilmesi için dağıtım şirketi tarafından bildirilen sürenin başvuru sahibi tarafından uzun bulunması ve bağlantı talebinin dağıtım şebekesi yapılarak karşılanabilir olması halinde gerekli yatırım 21 inci madde kapsamında başvuru sahibi tarafından üstlenilebilir.” denildiğinden, dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olan dağıtım tesis giderleri bazı durumlarda dağıtım sistemine bağlantı başvurusu yapan gerçek ve tüzel kişiler tarafından karşılanabilmektedir.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin yukarıda bahsedilen 21'inci maddesinde;

“*MADDE 21 – (1) (Değişik: RG-1/6/2017-30083) Üretim ve tüketim tesislerinin dağıtım sistemine bağlanabilmesi veya dağıtım sistemine bağlı üretim ve tüketim tesislerinin güç artışı taleplerinin karşılanabilmesi için, sistem kullanımı açısından kapasitenin yetersiz olması nedeniyle, genişleme yatırımı veya yeni yatırım yapılmasının gerekli olduğu hallerde, söz konusu yatırım dağıtım şirketi adına, bağlantı yapmak isteyen veya güç artışı talep eden gerçek veya tüzel kişi tarafından ilgili mevzuat kapsamındaki teknik standartlar sağlanarak yapılabilir veya finanse edilebilir.*”

(2) (Değişik: RG-1/6/2017-30083) Başvuru sahibinin gerekli dağıtım şebekesinin yapımını üstlenmeyi tercih etmesi durumunda; dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında, ilgili dağıtım tesisine ilişkin finansman ve bağlantı koşulları gibi hususların düzenlendiği tesis yapım sözleşmesi imzalanır. Bu durumda söz konusu dağıtım tesisinin projesinin hazırlanması başvuru sahibinin sorumluluğunda olup, projenin hazırlanabilmesine ilişkin etüt için gerekli olan tüm bilgiler dağıtım şirketi tarafından sağlanır. Finansman yönteminde ise dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında tesis edilecek dağıtım varlıklarının maliyetinin finanse edilmesine ilişkin koşullarının yer aldığı bir sözleşme imzalanır. Bu yöntemde proje hazırlama sorumluluğu dağıtım şirketine aittir.

...”

denilerek hangi durumlarda başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişilerin tesisler için yeni yatırımları finanse edebileceği ve dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında, ilgili dağıtım tesisine ilişkin finansman ve bağlantı koşulları gibi hususların düzenlendiği tesis yapım sözleşmesinin imzalanacağı hüküm altına alınmıştır.

Adı geçen Yönetmelik'in 21'inci maddesinin 3 numaralı fıkrasında ise;

“(3) (Değişik: RG-1/6/2017-30083) Bu durumda gerçekleşen yatırıma ait bedel, dağıtım şirketi tarafından bağlantı görüşünde verilen bağlantı talebinin karşılanabileceği tarihteki yıl içerisinde en fazla on iki aylık eşit taksitle, yatırımı yapan veya finanse eden gerçek veya tüzel kişiye, muhataba ulaşılamaması halinde tesisin bulunduğu yerdeki en yakın banka ya da PTT şubesine, hak sahip veya sahipleri adına yatırılarak ödenir. Dağıtım tesisinin geçici kabulünün, dağıtım şirketinin bağlantıyı karşılayabileceğini öngördüğü tarihten sonra yapılması halinde ödeme geçici kabulün yapıldığı tarihi takip eden yıl içerisinde söz konusu dağıtım tesisinin bulunduğu yerlere ilişkin kullanım haklarının, geri ödemenin yapılacağı yıla kadar TEDAŞ adına temin edilememiş olması halinde ise ödeme, bu hakların tamamının TEDAŞ adına temin edildiği yılı takip eden yıl içerisinde yapılır. Dağıtım şirketi ilgili dağıtım tesisini, varlık kayıtlarına ödemenin yapıldığı tarihte ekler.”

denilmek suretiyle dağıtım şirketinin, başvuru sahibince üstlenilip ödenen yatırım bedelini en fazla 12 eşit taksitle geri ödemesi gerektiği hususunu hükme bağlamıştır.

Öte yandan ilgili Yönetmelik'in 21'inci maddesinin 5 numaralı fıkrasında; “Bu madde hükümleri uyarınca yapılan dağıtım tesisinin geçici kabulünün yapıldığı ayı takip eden aydan itibaren, geri ödemenin yapılacağı ilk taksit tarihine kadar geri ödemesi yapılmamış tutar

Tüketici Fiyat Endeksi oranında güncellenir. Vadesinde geri ödemesi yapılmamış taksitlere ilişkin tutara, vade tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümlerine göre belirlenen kanuni faiz oranı uygulanır.” denilmiştir.

Bingöl İl Özel İdaresi tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı okul, hastane ve hizmet binaları için gerekli olan trafo kurulum giderlerinin Bingöl İl Özel İdaresince karşılandığı tespit edilmiştir.

Ancak ilgili kamu binalarının hizmete açılmasının gecikmemesi için Bingöl İl Özel İdaresince karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu yatırım tesis giderlerinin ilgili enerji dağıtım şirketinden yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince bağlantı görüşünde verilen bağlantı talebinin karşılanabileceği tarihteki yıl içerisinde en fazla on iki aylık eşit taksitle ve kanuni faizleri ile birlikte geri alınması gerektiği; bununla beraber söz konusu trafoların bakımı yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirdiğinden eski ve yeni tesislerin müstemilatı ile birlikte dağıtım şirketine devredilmesinin uygun olacağı; ayrıca elektrik bağlantı talep yazısının, bina tamamlandıktan sonra değil, ihale öncesi yazılarak enerji bağlantı noktasının önceden belirlenmesi ve bu meyanda dağıtım şirketine gerekli yatırım ve tesisi yapabilmesi için zaman tanınmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle enerji müsaadesi alınabilmesi için dağıtım şirketince yapılması gereken ancak çeşitli nedenlerle İdare bütçesinden karşılanan dağıtım tesis giderlerinin elektrik dağıtım şirketinden talep edilmesine dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bingöl İl Özel İdaresince karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu yatırım tesis giderlerinin ilgili enerji dağıtım şirketinden gerek Bingöl İl Özel İdaresince gerekse adına yatırım yapılan diğer kamu idareleri tarafından geri alınması gerekmektedir.

Ayrıca söz konusu trafoların bakımı yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirdiğinden eski ve yeni tesislerin müstemilatı ile birlikte dağıtım şirketine devredilmesi gerekir.

BULGU 10: Jeotermal Kaynağı Kullanan İşletmelerden Alınan İdare Payının Tahsil Edilmemesi.

Bingöl İl Özel İdaresi tarafından jeotermal kaynağı kullanan işletmelerden ilgili

mevzuat hükümlerine göre idare payının tahsil edilmesi gerekmektedir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 1'inci maddesinde, kanunun amacının jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının etkin bir şekilde aranması, araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, korunması, bu kaynaklar üzerinde hak sahibi olunması ve hakların devredilmesi, çevre ile uyumlu olarak ekonomik şekilde değerlendirilmesi olduğu; 10'uncu maddesinde akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hasılatının % 1'i tutarında idare payının, her yıl Haziran ayı sonuna kadar İdareye ödeneceği; idarece tahsil edilen tutarın beşte biri, idare tarafından, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödeneceği; 3'üncü maddede ise gayrisafi hasılatın “İşletmenin toplam yıllık cirosu olup, işletmelere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile yapılan kiralama ve diğer hizmetlerin dâhil olduğu miktarı,” şeklinde tanımlandığı görülmektedir.

Bununla beraber bazı termal otel işletmecilerinin termal sağlık merkezi cirosu dışında otelin veya tesisin düğün, kongre, sporcu etkinlikleri gibi ilave gelirlerinin de bulunduğu dolayısıyla ‘gayrisafi hasılat’ konusunda tereddüt olduğundan bahisle yüzde 1’lik İdare Payının otel ve işletmenin gayrisafi hasılatından değil, sadece termal sağlık merkezi hasılatından alınması gerektiğinden bahisle konuyu Anayasa Mahkemesi’ne götürmeleri üzerine AYM şu şekilde karar vermiştir;

“Kullanılan akışkan miktarı ile elde edilen hâsılat arasında doğru bir orantının bulunduğu ve istisnai durumlar dışında işletmenin büyüklüğüne paralel olarak kullanılan akışkan miktarı arttıkça, gayrisafi hâsılatın da aynı oranda artacağı tabiidir. İstisnaen, bazı işletmelerce kullanılan akışkan miktarı az olmasına rağmen, uygulanan satış ve pazarlama politikasına bağlı olarak elde edilen hâsılatın diğer işletmelere nazaran fazla olması mümkündür. Ancak bu durumda dahi, elde edilen hâsılatın fazla olmasının, kullanılan akışkan miktardan tamamen bağımsız olduğu düşünülemez. İşletmenin elde ettiği hâsılatın bütününde, akışkan kullanımının oluşturduğu ticari avantajın etkisinin bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Kaldı ki, itiraz konusu kuralda, idare payı matrahının tespitinde, akışkanın fiilen kullanıldığı tesiste elde edilen hâsılatın esas alınması öngörülmüş olup mükellefin diğer işletmelerinde elde edilen hâsılatın dikkate alınması söz konusu değildir. Bu durumda, idare payının, faaliyetin sonucunda elde edilen hâsılat üzerinden alınmasının öngörülmesinde, sosyal devlet ve vergilendirmede eşitlik ve adalet ilkelerine aykırı bir yön bulunmamaktadır.”

demek suretiyle akışkanın kullanılması nedeniyle gerçekleştirilen doğrudan ve/veya

dolaylı faaliyet sonucunda elde edilen hasılat üzerinden idare payının alınması gerektiğine karar vermiştir.

Bu durumda örneğin bir termal otelin sadece kaplıca merkezi gayrisafi hasılatı (cirosu) üzerinden değil, tüm gayrisafi hasılatı üzerinden idare payı alınması gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin kararında da vurgulandığı gibi değişik pazarlama politikaları ve satış teknikleriyle akışkanın dolaylı veya dolaysız kullanımı yoluyla elde edilen hasılat üzerinden idare payı alınması gerektiği açıktır. Termal otelcilik faaliyeti yürütülmesi yoluyla gelir elde eden firmaların ayrıntılı gelir tablosu ile bilançoların doğrudan vergi idaresi ile yazışmak suretiyle elde edilmesi ve 5686 sayılı Kanun gereğince İdare Payının tahakkuk ettirilmesi ve idarece tahsil edilecek tutarın beşte birinin, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödenmesi gereklidir. Sonuç olarak ilgili Anayasa Mahkemesinin kararına uygun şekilde elde edilen hasılat üzerinden de % 1 idare payı alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle jeotermal kaynağı kullanan işletmelerden alınan idare payının tahsil edilmesine gereken özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak İl Özel İdaresi tarafından jeotermal kaynağı kullanan işletmelerden ilgili mevzuat hükümlerine göre idare payının tahsil edilmesi gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak söz konusu paylara ilişkin tutarlar 2017 yılı mali tablolarında yer almamakta ve hata devam etmektedir.

Kamu idaresinin, Jeotermal kaynağı kullanan işletmelerden alınan idare payının tahsili hususuna gereken özenin gösterileceğini beyan etmesi nedeniyle bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 11: Jeotermal Kaynağı Kullanan İşletmelerden Jeotermal Su Kullanım Bedelinin Mevzuat Hükümlerine Uygun Olarak Alınmaması.

Bingöl İl Özel İdaresince Turizm İşletme Belgeli Termal Tesislerden kullandıkları jeotermal su miktarına göre belirlenecek birim fiyatlar üzerinden su kullanım bedeli tahsil edilmesi gerekmektedir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 17/1'inci maddesinin 2'nci bendinde 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde, turizm belgeli tesislerin jeotermal

su kullanım bedelinin kullanılan su miktarına göre belirleneceği belirtilmiştir.

5686 sayılı Kanun gereğince çıkartılan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 25/6'ncı maddesinde; "*Turizm belgeli tesislerde jeotermal su miktarı, metreküp birim cinsinden hesaplanmak suretiyle debi ölçer, sayaç ve benzeri teknik aletlerle yılda en az dört kez olmak üzere belirli periyotlarda ölçülür ve ölçümü takiben iki ay içerisinde jeotermal su kullanım bedeli tahsil edilir. Turizm belgeli tesislerin kullandığı jeotermal su miktarı belirlendikten sonra her bir Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ile Turizm Merkezi için; jeotermal kaynak üretim ve dağılım yöntemi, maliyeti ve Jeotermal kaynağın özelliklerine göre ilgili İdare tarafından ayrı ayrı belirlenen birim fiyat üzerinden jeotermal su kullanım bedeli alınır.... Jeotermal akışkan birim fiyatı her takvim yılı başında İlgili İdarece yeniden belirlenir.*" denilmekte, 25/7'nci maddede ise bu alanlarda üretilen jeotermal akışkanın bu alanlar dışındaki turizm belgeli tesislerde de kullanılması halinde bu madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Anlaşılacağı üzere il özel idaresince termal su kullanan tesislerin sayaç vb. teknik aletlerle kullandıkları su miktarının ölçülerek, İl Genel Meclisince her yıl belirlenecek birim fiyatlar üzerinden su kullanım bedellerinin tahsil edilmesi gerekmektedir.

Ancak Bingöl İl Genel Meclisince jeotermal su kullanım bedellerine ilişkin tarifinin belirlenmediği ve turizm belgeli termal tesislerden jeotermal su kullanım bedeli alınmadığı, dolayısıyla yasa hükmünün işletilmediği ve gelir kaynağından yararlanılmadığı gibi jeotermal su kaynaklarının dikkatli kullanılması ile ilgili farkındalık yaratacak bir bilginin de elde edilemediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; özetle jeotermal kaynağı kullanan işletmelerden jeotermal su kullanım bedelinin mevzuat hükümlerine uygun olarak alınmasına gereken özenin gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak İl Özel İdaresi tarafından Turizm İşletme Belgeli Termal Tesislerden kullandıkları jeotermal su miktarına göre belirlenecek birim fiyatlar üzerinden su kullanım bedeli tahsil edilmesi gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak söz konusu paylara ilişkin tutarlar 2017 yılı mali tablolarında yer almamakta ve hata devam etmektedir.

Kamu idaresinin, Jeotermal kaynağı kullanan işletmelerden jeotermal su kullanım bedelinin mevzuat hükümlerine uygun olarak alınması hususuna gereken özenin gösterileceğini

beyan etmesi nedeniyle bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 12: Kiraya Verilen Taşınmazların Kayıtlı Değerlerinin Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabında, Kira Bedellerinin de Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında İzlenmemesi

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün, 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı genel yazılarında, taşınmazlardan kiraya verilenler için 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının, bu taşınmazlardan elde edilecek toplam kira gelirleri ile irtifak hakkı gelirlerinin yıllar itibarıyla izlenebilmesi amacıyla 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının ihdas edildiği ve bu hesapların yardımcı hesap kayıtlarının yazı Eki 2’de açıklandığı belirtilmiştir.

Söz konusu Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında;

“1-Kiraya verilen taşınmazlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin belgeler muhasebe birimlerine verildiğinde, kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının ilgili yardımcı hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak; diğer taraftan toplam kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği yıllara göre 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilecektir.

2- Dönem sonlarında, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarında kayıtlı tutarlar sürenin güncellenmesi amacıyla bu hesaba borç ve alacak kaydedilecektir.

3- Kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri tahsil edildiğinde 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir. Kira sözleşmesi ya da irtifak hakkı tesisi süresi sona erdiğinde 999- Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabına alacak kaydedilecektir.

...”

denilmekte ve yazı ekinde örnek muhasebe kayıtlarına yer verilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabını açıklayan 475'inci maddesinde de;

“(1) Bu hesap kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılır.”

denilmekte, devamında da 476'ncı madde olarak hesabın işleyişine açıklık getirilmektedir.

Her ne kadar Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer verilmemiş de olsa 2017 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı hesap kodları arasında sayılmıştır.

Bingöl İl Özel İdaresinin mülkiyetinde olan gayrimenkullerden kiraya verilenlerin Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer alan hesap kodları itibariyle muhasebe kayıtlarında yer alması hem Yönetmelik'in hem de Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün yazıları gereğidir. Ancak bu mülklerin kiralınmasına ilişkin işlemler muhasebe kayıtlarına yansıtılmamıştır.

Kiraya verilen duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden anılan hesaplarda takip edilmemesi nedeniyle Bingöl İl Özel İdaresinin yıl içinde ve yılsonunda düzenlenen mali tablolarında 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı yer almamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; özetle kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerlerinin Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabında, kira bedellerinin de Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında izlenmesine dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerleri ile kira bedellerinin ilgili hesaplara kaydının tamamlanması konularında kamu idaresi ile mutabakat sağlanmakla birlikte 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı 2017 yılı mali tablolarında yer almamakta olup bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 13: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Gereğince Tahsil Edilmesi Gereken Katkı Paylarının Bazı Belediyelerden Tahsil Edilmemesi.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesinde:

“ ...

Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir.

(Değişik yedinci fıkra: 4/2/2009-5835/1 Md.) Tahsil edilen miktar, il özel idaresi tarafından açılacak özel hesapta toplanır. Bu miktar; il özel idaresince ve belediyelerce kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler kapsamında kamulaştırma, projelendirme, plânlama ve uygulama konularında kullanılmak üzere il özel idaresine ve il sınırları içindeki belediyelere vali tarafından aktarılır ve bu pay valinin denetiminde kullanılır. İl özel idarelerince yapılan projeler için kullanılan miktar özel hesabın % 30'unu geçemez.

...

Yukarıdaki hükümlere göre, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunan miktarlar tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödenir. Tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

Belediye başkanları, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdür. Ödenmeyen paylar, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderilir.

...” denilmektedir.

Yukarıda yer alan hüküm gereğince Belediyelerce tahsil edilen emlak vergilerinin % 10'unun ildeki kültür varlıklarının korunması ile ilgili projelerde kullanılmak üzere İl Özel İdareleri tarafından açılacak bir hesapta toplanması gerekmektedir.

Ancak, Bingöl’de bazı ilçe belediyelerinin bu katkı paylarını 2017 yılında ve geçmiş yıllarda tam olarak değil kısmi olarak yatırdığı, 2017 yılı sonu itibariyle ilçe belediyelerinin ödenmemiş borcu bulunduğu, bazı belediyelerin katkı paylarını hiç yatırmadığı ve yatırılmayan bu paylarla ilgili olarak resmi hiçbir yazışma yapılmadığı Mali Hizmetler Müdürlüğünden alınan tahsilât belgelerinden ve İl Özel İdare yazışmalarından tespit edilmiştir.

Dolayısıyla Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gereğince tahsil edilmesi gereken katkı paylarına ilişkin gerekli takip, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin yapılmaması nedeniyle taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payından Bingöl İl Özel İdaresine yatırılması gereken tutarların tespit edilemediği, mali tablolarda katkı paylarına ait bilgilerin doğruyu yansıtmadığı, ayrıca bu katkı paylarının ilgili yılı içerisinde takibinin ve tahsilinin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gereğince tahsil edilmesi gereken katkı paylarının tahsil edilmesine dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gereğince tahsil edilmesi gereken katkı paylarına ilişkin gerekli takip, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin yapılmaması nedeniyle taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payından Bingöl İl Özel İdaresine yatırılması gereken tutarların tespit edilemediği, mali tablolarda katkı paylarına ait bilgilerin doğruyu yansıtmadığı, ayrıca bu katkı paylarının ilgili yılı içerisinde takibinin ve tahsilinin yapılması gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak söz konusu paylara ilişkin tutarlar 2017 yılı mali tablolarında yer almamakta ve hata devam etmektedir.

Kamu idaresinin Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gereğince tahsil edilmesi gereken katkı paylarının tahsil edilmesine dikkat edileceğini beyan etmesi nedeniyle bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 14: Nitelikleri İtibariyle Tahakkuku Tahsiline Bağlı Bütçe Geliri Olarak Yapılan Tahsilatların, Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile İlişkilendirilmesi.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının niteliğini düzenleyen-Hesabın Niteliği” başlıklı 86’ncı maddesinde; Gelirlerden

Alacaklar Hesabının mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacakları ile duran varlıklar ana hesap grubu içerisindeki gelirlere tahakkukta kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan yapılan tahsilat ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Bu hesaba ilişkin işlemlerin düzenlendiği aynı Yönetmelik'in 87'nci maddesinin 1 /a-1 bendinde; "... Nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatlar, bu hesaba ilişkilendirilmez." denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin yukarıya alınan 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilgili düzenlemelerine göre 2017 yılı içerisinde tahsil edilen ve tahsil edildiği anda muhasebe kaydı yapılan merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar, bazı idari para cezaları ve benzeri gelirler ile faiz gelirlerinin, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilişkilendirilmesi mümkün değildir.

Ancak Bingöl İl Özel İdaresi 2017 yılı hesabı incelendiğinde, 2017 yılı içerisinde tahsil edilen 170.408.112,38-TL tutarındaki merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar, bazı idari para cezaları ve benzeri gelirler ile mevduat faiz gelirlerinin, aynı muhasebe işlem fişleri üzerinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına hem borç hem de alacak kaydedilerek bu hesaba ilişkilendirildiği, gelirlerinin tahsil aşamasında tahakkukunun yapıldığı, dolayısı ile nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar, bazı idari para cezaları ve benzeri gelirler ile mevduat faiz gelirlerinin, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilişkilendirilmesinin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 87'nci maddesinin 1/ a-1 bendine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatların, gelirlerden alacaklar hesabı ile ilişkilendirilmesi hususunun, e-içişleri muhasebe modülünden kaynaklandığı ifade edilmektedir.

Sonuç olarak Nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatların, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilişkilendirilmemesi gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak e-içişleri analitik muhasebe programı tarafından söz konusu tahsilatların otomatik olarak 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına kaydedilmesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırıdır ve 2017 yılı mali tablolarında 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

BULGU 15: İç Denetçi Atanmaması Nedeniyle İç Denetimin Yapılmaması.

Bingöl İl Özel İdaresi bünyesinde iç kontrolün çok önemli bir fonksiyonu olan iç denetimi gerçekleştirecek personelin bulunmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun iç denetime yönelik maddelerine göre;

İç denetim, kamu idarelerinin iç kontrol sisteminin ayrılmaz bir unsurudur. İç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenmektedir.

Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşmaktadır.

İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır.

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar. Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler. İl Özel İdarelerinde vali üst yöneticidir.

İç denetçiler, bakanlıklar ve bağlı idarelerde, üst yöneticilerin teklifi üzerine Bakan, diğer idarelerde üst yöneticiler tarafından sertifikalı adaylar arasından atanır ve aynı usulle görevden alınır. İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İl Özel İdarelerini de kapsayan 5018 sayılı Kanun'un yukarıda bahsedilen maddeleri birlikte değerlendirildiğinde iç denetimin dolayısı ile de iç denetçinin idarenin malî yönetim ve kontrol sisteminde ne derece önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

Bakanlar Kurulu'nun 2013/4747 sayılı karar eki incelendiğinde kurum için 3 adet iç denetçi kadrosu ihdas edildiği görülmektedir.

Ancak kurum tarafından 2017 yılı sonuna kadar henüz iç denetçi ataması yapılmadığından mali kontrolün önemli bir ayağının eksik kaldığı ve bunun sonucunda da idarenin önemli kontrol zayıflıklarını tespit ve zamanında tedbir almakta yetersiz kalabileceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle iç denetçi atanması ile ilgili yapılan duyuru sonucunda müracaat olmadığından iç denetçi atanmadığı, söz konusu kadro için tekrar duyuru yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, iç denetçi atama çalışmalarının devam etmekte olduğunu, ileri tarihlerde iç denetçi ataması için tekrar duyuru yapılacağını bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 16: İç Kontrol Sistemi Yapılandırma Çalışmalarının Tamamlanmaması.

Bingöl İl Özel İdaresinin iç kontrol sisteminin incelenmesi neticesinde iç kontrol sistemiyle ilgili yapılandırma çalışmalarının tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

İç kontrol sistemi yapılandırma çalışmalarının değerlendirilmesi sonucunda;

- Üst yönetici tarafından tüm birimlere kurumda iç kontrol çalışmalarının başladığını duyuran bir yazı yayınlandığı,
- Kurum organizasyon yapısının belirlendiği, görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde ifade edildiği ve yetki devirlerinin yazılı olarak düzenlendiği,
- İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmiştir. İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı (18 kamu iç kontrol standardı ve bu standartları sağlayan 79 genel şartı içerecek şekilde) hazırlandığı,
- İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında, standartların yapılandırılması yanında Kamu İç Kontrol Rehberinde yer alan iç kontrol sisteminin kurulmasını sağlayacak eylemler de öngörüldüğü,
- Eylem planında standartların yapılandırılması yanında Kamu İç Kontrol Rehberinde

yer alan risk yönetimi bileşenlerinin yapılandırılmasına yönelik eylemler öngörüldüğü,

• Kurumun tüm birimlerinde yapılan işlerin iş tanımları, bu işlerin süreçleri ve/veya iş akış şemaları bulunduğu,

Görölmüş olup iç kontrol sisteminin yapılandırılmasına ilişkin temel çalışmalar genel olarak tamamlanmış olmakla birlikte,

Bingöl İl Özel İdaresi iç kontrol sisteminin yapılandırılması için İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planında yer alan faaliyetlerden özellikle;

• İş süreçleri esas alınarak her birimde odak gruplarının oluşturularak risklerin belirlenmediği, analiz edilmediği ve değerlendirilmediği,

• Risklerin önceliklendirilmediği,

• Göze alınan risk düzeylerinin/Risk iştahının belirlenmediği,

• Risklerin karşılama (riske cevap vermek) yönteminin belirlenmediği,

• Kontrol faaliyetlerinin belirlenmediği,

tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un "iç kontrolün amacı" başlıklı 56'ncı maddesinde;

"İç kontrolün amacı;

a) Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlölüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,

b) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğler düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,

c) Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,

d) Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,

e) (Değişik: 22/12/2005-5436/10 md.) Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını, sağlamaktır." denilmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 11'inci maddesinde, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in 8'inci maddesinde ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğinde belirtildiği gibi; Üst yöneticilerin, mali yönetim ve kontrol sisteminin kurulması, işleyişinin

gözetilmesi, izlenmesi ve Kanun'da belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri hükme bağlanmıştır.

İç kontrol sisteminin yapılandırılması ve işleyişi konusunda sorumluluk üst yöneticiye yani Valiye aittir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, Özel İdarenin Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı çerçevesinde tüm birimlerde iş süreçleri esas alınarak her birimde risklerin belirlenmesi, analiz edilmesi ve değerlendirilmesi, risklerin önceliklendirilmesi, göze alınan risk düzeylerinin/risk iştahının belirlenmesi, risklerin karşılanması ve kontrol faaliyetlerinin belirlenmesi çalışmalarını yürütmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle iç kontrol sistemi yapılandırma çalışmalarının tamamlanmasına gereken özenin gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, iç kontrol sistemiyle ilgili yapılandırma çalışmalarının tamamlanmasına gereken özenin gösterileceğini bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 17: Yoksullara Mikro Kredi Verilmesi İçin ..... Vakfına Aktarılan Kaynağın Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında İzlenmemesi.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun; "İl Özel İdaresinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 6'ncı maddesinde "yoksullara mikro kredi verilmesi" hizmeti de bulunmaktadır.

Aynı Kanun'un "Diğer Kuruluşlar ile İlişkiler" başlıklı 64'üncü maddesinde ise;

" İl özel idaresi, il genel meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir"

denilmektedir.

Bu hükme dayanılarak Bingöl İl Özel İdaresi ile ... Vakfı arasında, yoksullara mikro

kredi verilmesi hizmetinin ortaklaşa hizmet projesi şeklinde yürütülmesi maksadıyla 20.04.2009 tarihinde "Protokol" imzalanmıştır.

Protokolün "Tarafların Yükümlülüklerini" düzenleyen 4'üncü maddesinin "İdarenin Yükümlülükleri" başlıklı (A) fıkrasında;

"Uygulamanın gelişmesine uygun olarak, ihtiyaç duyulacak ilave fonun sağlanması için Valilik ve Vakıf gayret gösterecektir. Bu protokol gereği aktarılan kaynak, Vakfa bir doğrudan kaynak aktarımı veya bağış olmayıp, ortak hizmet projesi olan mikro kredi içindir."

denilmektedir.

Bu kapsamda İl Özel İdaresi tarafından mikro kredi projelerinde kullanılmak üzere 2009 yılında 81.000,00-TL, 2010 yılında 45.000,00-TL, 2011 yılında 25.000,00-TL, 2014 yılında 50.000,00-TL, 2015 yılında 50.000,00-TL, 2016 yılında 50.000,00-TL ve 2017 yılında ise 50.000,00-TL olmak üzere toplam 351.000,00-TL ödenek vakıf hesabına aktarılmıştır.

Konuyla ilgili belgelerin incelenmesi neticesinde; ortak projenin kredi niteliğinde yürütülmesi ve bu nedenle yapılan aktarmaların kurum alacakları hesap grubunda izlenmesi gerekirken, doğrudan bütçe gideri olarak muhasebeleştirildiği ve mali tablolar yerine sadece yazışmalar ile izlenilebildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "13 Kurum Alacakları" hesap grubunu açıklayan 100'üncü maddesinde;

"Bu hesap grubu, kurumca yasal yetkilere dayanılarak verilen borçlardan faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen alacakların izlenmesi için kullanılır."

denilmekte "23 Kurum Alacakları" hesap grubunu açıklayan 172'nci maddesinde de bu nitelikteki alacaklardan vadesi 1 yıldan uzun olanların izlenmesi için kullanılacak hesaplar hususunda açıklamalarda bulunmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in 101 ve 173'üncü maddelerinde de kurumca nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacaklarının izlenmesi için 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı ile 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabının kullanılması öngörülmüştür.

Bingöl İl Özel İdaresi ile ... Vakfi arasında devam etmekte olan protokol uyarınca idarenin alacağı niteliğini sürdüren verilmiş mikro kredilerin, Yönetmelik'in yukarıda bahsi

geçen hükümleri gereğince, vadeleri 1 yıldan uzun süreli olduğundan 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekirken doğrudan gider kaydedilerek muhasebeleştirilmesi ve bu alacakların 2017 yılı içerisinde kurumun alacağı olarak kayıtlarda yer almaması nedeniyle, yıl içinde ve yılsonunda düzenlenen mali tablolarda 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı, 351.000,00-TL tutarında gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; özetle Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 101 ve 173'üncü maddelerine göre kurumca nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacakların izlenmesi için 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı ile 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı kullanılmasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak Bingöl İl Özel İdaresi ile ... Vakfı arasında devam etmekte olan protokol uyarınca idarenin alacağı niteliğini sürdüren verilmiş mikro kredilerin, vadeleri 1 yıldan uzun süreli olduğundan 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekirken doğrudan gider kaydedilerek muhasebeleştirilmesi ve bu alacakların 2017 yılı içerisinde kurumun alacağı olarak kayıtlarda yer almaması nedeniyle, yıl içinde ve yılsonunda düzenlenen mali tablolarda 232 Kurumca Verilen Alacaklar Hesabının gerçek durumu yansıtmadığı hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak söz konusu tutarlar 2017 yılı mali tablolarında yer almamakta ve hata devam etmektedir.

Kamu idaresinin yoksullara mikro kredi verilmesi için ilgili Vakfa aktarılan tutarın 232 Kurumca Verilen Alacaklar Hesabı ile 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında izleneceğini beyan etmesi nedeniyle bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

8. EKLER**EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI****BİNGÖL İL ÖZEL İDARESİ
2017 YILI BİLANÇOSU**

AKTİF	2017 (TL)	PASİF	2017 (TL)
1 DÖNEN VARLIKLAR	97.642.464,03	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	8.972.251,43
10 HAZIR DEĞERLER	92.433.313,31	30 KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	782.412,12
102 BANKA HESABI	92.433.313,31	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	782.412,12
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00	32 FAALİYET BORÇLARI	873.481,21
12 FAALİYET ALACAKLARI	23.575,63	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	873.481,21
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	5.037.654,69
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	21.310,44	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	1.309.215,13
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.265,19	333 EMANETLER HESABI	3.728.439,56
13 KURUM ALACAKLARI	600.000,00	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	2.278.703,41
132 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	600.000,00	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	1.716.545,08
14 DİĞER ALACAKLAR	1.300.853,88	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	508.891,08
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	1.300.853,88	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	53.267,25
15 STOKLAR	2.310.709,39	37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	0,00
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	2.310.709,39	372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	0,00
16 ÖN ÖDEMELER	974.011,82	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	20.177.423,03
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00	40 UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	710.923,16
161 PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00	400 BANKA KREDİLERİ HESABI	710.923,16
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	187.718,67	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	19.466.499,87
165 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	786.293,15	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	19.466.499,87
2 DURAN VARLIKLAR	441.280.157,70	5 ÖZ KAYNAKLAR	509.772.947,27
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	6.387.507,66	50 NET DEĞER	163.354.014,11
240 MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	5.693.820,13	500 NET DEĞER HESABI	163.354.014,11
241 MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	693.687,53	51 DEĞER HAREKETLERİ	-16.224.270,20
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	434.892.650,04	511 MUHASEBE BİRİMLERİ ARASI İŞLEMLER HESABI	0,00
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	1.295.352,92	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	-16.224.270,20
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	105.508.114,60	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	343.422.346,17

252 BİNALAR HESABI	305.839.699,99	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	343.422.346,17
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	13.551.657,52	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-52.155.344,71
254 TAŞITLAR HESABI	8.954.542,31	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-52.155.344,71
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	1.562.122,67	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	71.376.201,90
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-1.818.839,97	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	80.705.831,49
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	0,00	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-9.329.629,59
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0,00	PASİF TOPLAMI :	538.922.621,73
260 HAKLAR HESABI	157.645,50		
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-157.645,50		
AKTİF TOPLAMI :	538.922.621,73		
NAZİM HESAPLAR		NAZİM HESAPLAR	
901 BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	100.328.263,95	900 GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	100.328.263,95
903 KULLANILACAK ÖDENEKLER HESABI	111.800,00	905 ÖDENEKLİ GİDERLER HESABI	111.800,00
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	9.336.779,29	911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	9.336.779,29
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	7.682.239,46	921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	7.682.239,46
GENEL TOPLAM :	656.381.704,43	GENEL TOPLAM :	656.381.704,43

**BİNGÖL İL ÖZEL İDARESİ 2017
FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU**

HESAP	YARDIMCI	Giderin Türü	2017
KODU	HESAP		
	KOD 1		
630	0 1	Personel Giderleri	43.641.883,33
630	0 2	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	2.076.740,76
630	0 3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	34.542.273,12
630	0 4	Faiz Giderleri	312.643,43
630	0 5	Cari Transferler	133.600,00
630	0 7	Sermaye Transferleri	2.268.716,70
630	1 1	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	5.184.550,86
630	1 2	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	-
630	1 3	Amortisman Giderleri	1.039.916,11
630	1 4	İlk Madde Ve Malzeme Giderleri	12.501.843,56
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	410.938,30
Giderler Toplamı:			102.113.106,17
HESAP	YARDIMCI	Gelirin Türü	2017
KODU	HESAP		
	KOD 1		
600	0 1	Vergi Gelirleri	78.992,74
600	0 3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	414.925,61
600	0 4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	117.358.703,11
600	0 5	Diğer Gelirler	56.000.771,83
Gelirler Toplamı:			173.853.393,29
Faaliyet Sonucu (+/-)			71.740.287,12